Է. ՏԱՐԻ 1945 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 5 ՀՐՈՏԻՑ 4382 — Հ. Տ. 11 ՅՈՒԼԻՍ 1890 — Ն. Տ. 23 ՅՈՒԼԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ. 7 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1307 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ՆԻՄ ԲԺԷ ԴՐԱՒՈՐԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك

غزتەسى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

Գնագրութիւն

Տարեկան	160
Կիսամեայ	80
Եռամսեայ	40
Տարեկան	200
» Կիսամեայ	100
Օտար երկիրներու տարեկան գրանց	56
» » Կիսամեայ »	28

Դրամը ղրկուած լրագրոց համար եւրոպայի Տարիքութեան վրայ 6 ամիսէն աւելի ուշացած համար կամ կիսադրամ չարժիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11 ՅՈՒԼԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՔ

Կայսերական կառավարութիւնը մեծ իմաստութեամբ շարժեցաւ՝ շնորհելով պուլկար եպիսկոպոսաց խնդրած Պէրաթներն Իրենց պաշտօնավարութեան համար մակեդոնեան թեմերու մէջ։ Կը յիշուի թէ իբր քսան տարի յառաջ Պուլկարք բաժնուեցան յունական Պատրիարքարանին իրաւասութենէն, Կայսերական Կառավարութեան թոյլտուութեամբ հաստատելով Եկեղեցութիւնն, որ յունական Պատրիարքին իշխանութեան կը փոխանորդէ Պուլկարաց վրայ։ Եկեղեցութիւնն հաստատող կայսերական հրովարտակին հիմնական տրամադրութիւնը սա է թէ այն թեմերու մէջ ուր Պուլկարք տեղական յունադաւան ժողովրդեան 100 ին 60ը կը կազմեն՝ պէտք է պուլկար եպիսկոպոսներ և պուլկար կղեր ունենան։ Ֆէնէրի Պատրիարքարանը բողոքեց Եկեղեցութեան դէմ, զոր հերձուած նկատեց, բայց Կայս. Կառավարութիւնն իւր շնորհած հրովարտակին տրամադրութիւններն ի գործ դրաւ, և ուրեք ուրեք պուլկար եպիսկոպոսութիւնք հաստատեցան։ Վերջին պատերազմէն ետքը խնդիրը քիչ մը փոխուեցաւ, ըստ որում Ցոյնք կրցան ցոյց տալ թէ այս պուլկար եպիսկոպոսութեանց հաստատումը Պուլկարաց մէջ ցեղային զարգացման բացառապէս նպաստած է։ Կրօն և կղեր մեծ ազդեցութիւն ունին ինչպէս արեւելեան ուրիշ երկիրներու նաեւ պալքանեան գաւառներու մէջ։ Պուլկարք դժգոհ էին յոյն կղերէն որ զիրենք յունացնել կը ճգնէր, և կը փափաքէին իրենց պէտք եղած կրօնային հրահանգութիւնն և դպրոցական կրթութիւնը պուլկար կղերին անօրինութեան ներքեւ ընդունիլ։ Եւ յետոյ, խնդիր է թէ ո՛յք են Պուլկարք։ Մակեդոնիոյ մէջ կան Պուլկարներ որք յունարէն կը խօսին և Ցոյներ որք պուլկարերէն ալ գիտեն։ Այս հանրական, ընդհանրական և ցեղական դրժուարութիւնք ի մի վայր գալով, պուլկարաբնակ թեմեր առանց պուլկար եպիսկոպոսներու մնացած էին։

Վերջին ժամանակներս Մակեդոնիոյ Պուլկարք, ուրիշ նահանգներու Պուլկարաց աշակցութեամբ, շինեցին եկեղեցիներ և դպրոցներ։ բայց եկեղեցիները օծող չկար և դպրոցներուն հոգ եւ ուր վերին տնօրինութիւն և պաշտպանութիւն կը պակսէին։ Կայսերական Կառավարութիւնն արդարութեամբ շարժեցաւ այս կացութեան դարման տանելով։

Պահ մ'ըսուեցաւ թէ Ցունաստան գոհութեամբ չի տեսներ պուլկար եպիսկոպոսութեանց հաստատումը։ զի մի՛ գուցէ Պուլկարք տեղւոյն Ցոյներն պուլկարացնել ջանան։ Ըսուեցաւ նաեւ թէ Պելկրատի կառավարութիւնը գոհութեամբ չի տեսներ նոյն բանը, զի մի՛ գուցէ Պուլկարք տեղւոյն Սերպերը պուլկարացնեն։ Մակեդոնեան գաւառաց մէջ, ինչպէս յայտնի է, քով քովի կը գտնուին յոյն, պուլկար և սերպք տարերք։ Բայց Կայս. Կառավարութիւնն իմաստութեամբ շարժեցաւ՝ երկրորդական նկատմանց չգոհելով հիմնապէս արդար խնդիր մը։

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Սկիպի, Օհրիտայի և Վէլէսի երեք թեմերուն համար Դեր. Թէոդոս, Դեր. Մինեսիոս և Դեր. Դոմնա պուլկար եպիսկոպոսաց պաշտօնն հաստատուած է Կայսերական Պէրաթներով։

Այս լուր հեռագրաւ տարածուելով Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումելիի մէջ՝ մեծաւ բերկրութեամբ ողջունուած է. պուլկար լրագիրք Վեհ. Սուլթանին և Օսմ. Կառավարութեան իմաստութիւնն ու յարգարութիւնը գովաբանող յօդուածներ հրատարակած են, և նոյն ինքն Պ. Սթամպուլով յատուկ հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է Մեծ-Եպարքոսին, ազատելով որ պուլկար կառավարութեան երախտագիտական հաստատիքը մատուցանէ յոյս զահոյից Վեհ. Ինքնակալին։

Այն միջոցին ուր խնդիրներ չեն պակսիր քաղաքական ասպարիզին վրայ, գոհացուցիչ է տեսնել թէ խնդիր մը կը փակի, դէթ առ այժմ, շնորհիւ Օսմ. Կառավարութեան իմաստութեան և արդարասիրութեան, որք յոյս կուտան թէ առկախ ուրիշ խնդիրներ ալ նոյն ոգւով և նոյն ուղղութեամբ ի մօտոյ կը կարգադրին։

ՄԱՔՍԱԳԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԸՆԴԴԻՄ ԵՒՐՈՊՈՅ

Միացեալ Նահանգաց Խորհրդարանը մաքսային ծանրակշիռ օրէնք մը քուէարկեց, որով այս պահուս կ'ըզբաղի բովանդակ եւրոպեան մամուլն։

Այս օրէնք Պ. Մաք Քինլիի կողմէ առաջարկուած լինելով, անոր անուամբ կը յորջորջուի, ըստ ամերիկեան սովորութեան։ Ըստ Մաք Քինլիի օրէնքին, յետ այսորիկ յԱմերիկա վաճառք մուցնող մարդը կամ իւր ներկայացուցիչ ներկայ չգտնուի ղ ամերիկեան Մաքսատան պաշտօնէից գործողութիւններուն, որք վաճառատիրոջ յայտարարութիւնը կը քննեն կը ստուգեն՝ արժէքին նկատմամբ, որուն համեմատ մաքս պէտք է առնուի։ Եթէ ամերիկեան Մաքսային պաշտօնեայք տեսնեն թէ մուծուած վաճառաց արժէքին վրայ յեւրոպա եղած յայտարարութիւնն անբաւական և անճիշդ է, գործը կը ներկայացնեն ամերիկացի պաշտօնատարներէ բաղկացեալ քննիչ մարմնոյ մը դնահատութեան։ Վաճառքը ղրկողը կամ վաճառքին տէրն այս քննիչ մարմնոյն առջեւ ալ չի կրնար ինքզինք և իւր ապրանքը պաշտպանել, և ներկայ չի կրնար լինել նոյն քննիչ մարմնոյ գործողութեանց։ Քննիչ մարմինն եթէ մաքսային պաշտօնէից կարծիքն հաստատէ թէ վաճառաց արժէքն իրականէն պակաս նշանակուած է, կընայ հրաժայել որ վաճառքը դրաւուի ամերիկեան կառավարութեան կողմէ, կամ մինչեւ 5,000 տոլար տուգանք առնուի վաճառքին տէրէն, զոր նաև մինչեւ երկու տարուոյ բանտարկութեան կընայ դատապարտել։ Եւ այս ամէն պատիժք կը տրամադրուին առանց արդարութեան համար երաշխաւորութիւն մը սահմանուելու։ Ամենայն բարեմտութեամբ վաճառք կը ղրկէք յԱմերիկա, դինը ճշդիւ նշանակելով։ Ամերիկեան պաշտօնեայք կը քննեն ձեր ապրանքն, և արժէքը պակաս նշանակուած է ըսելով՝ ամերիկեան ուրիշ պաշտօնեայներէ բաղկացեալ քննիչ մարմնոյ մը կը ներկայացնեն ձեր ապրանք, և առանց ձեր կողմէ բացատրութեան խօսք մը, բառ մը լսելու, առանց ձեր կամ ձեր ներկայացուցչին երեսը տեսնելու, այս ամերիկեան պաշտօնեայք կը գրաւեն ձեր ապրանքը, կամ 1,000 անգլ. ոսկւոյ տուգանքի դատապարտել գձեզ, և կամ երկամեայ բանտարկութեան, և դուք չէք կրնար այս վճռոց դէմ բողոքել, որք կրնան քմահաճ լինել, քանի որ վերաքննիչ մարմին ցոյց չի տրուիր Մաք Քինլիի օրէնքով։ Եւրոպայէն յԱմերիկա վաճառք ղրկողներ գիտեն թէ այս օրէնքի ի՛նչ կը նշանակէ, որովհետեւ վերջին ժամանակներս մաքսային դնահատմանց մասին Ամերիկայի մէջ պատահած բազմաթիւ վէճեր և դատեր ըստ բաւականին ցոյց տուած են թէ ամերիկեան մաքսային պաշտօնեայք բոլորովին միակողմանի ոգւով ի գործ կը դնեն իրենց պաշտօն, նպաստաւորելով միշտ տեղացի վաճառականներն ընդդէմ օտար վաճառականաց, զորս կարծես թէ երկրէն հեռացնելու փափաք մ'ունին։

Իրաւ, Ուաշինկթընի Տէրակոյտին մէջ ըսուեցաւ թէ մաքսանենդերն եւեթէ կընան գանգատիլ այս օրէնքէ։ Բայց Պ. Մաք Քինլի իւր օրէնքին նպատակը բացատրող տեղեկագրոյն մէջ կը ցուցնէ թէ իւր բուն դիտում եւրոպեան ապրանաց յԱմերիկա մուտքն ըստ կարելւոյն սահմանափակել է։ Նիւ Եորքի մաքսատան մէջ դիւրին է միշտ առարկել թէ ի Փարիզ 40 ֆր.ի դնահատեալ առարկայ մը 60 ֆր. կ'ընէ Ամերիկայի մէջ։ Եւ սոր անմիջական հետեւանքը կը լինի ապրանքին գրաւումն, այլովքն հանդերձ։

Նոյն դիտմամբ, Պ. Մաք Քէնլի ուրիշ օրէնք մ'եւս ներկայեց, որ նմանապէս պիտի քուէարկուի, և որուն համեմատ մաքսերն ընդհանրապէս կը բարձրացուին, արգիլելու համար եւրոպեան ապրանաց մուտքն յԱմերիկա, և պարգեւներ կը տրուին Ամերիկայի մէջ շինուած վաճառաց որք յօտար երկիր կ'արտածուին։ Պ. Մաք Քինլի կերպասներուն վրայ երկու տեսակ մաքսեր կը դնէ, մաքս մը բնական բուրդին վրայ, մաքս մ'ալ դործուածին վրայ, այսինքն՝ արժէքին % 91·78ը։ Լիոնի մետաքսագործութիւնը մանաւանդ Պ. Մաք Քինլիի աչքին փուշ եղած է, և յԱմերիկա մնող մետաքսներու արդէն ծանր մաքսն աւելի ծանրացնելէ զատ, կարեւոր նպաստներ կ'ընէ բնիկ շերամագործներու և մետաքսագործներու, Եւրոպացւոց մրցման դէմ կրկնապէս պաշտպանելով բնիկ ճարտարագործութիւնը։

Տեսնե՛նք թէ Եւրոպա ի՛նչպէս պիտի պատասխանէ Ամերիկայի հրատարակած այս մաքսային պատերազմին։ Եւրոպան բոլոր Տերութեանց մէջ Ամերիկայի դէմ համաձայնութիւն մը գոյացնելու խօսք կայ։

ՖՐԵՏԵՐԻԿ ԿԱՅՍԸՐՈՒՀԻ

Ֆրետերիկ Կայսրուհին առաջին կարգի քաղաքագէտ մ'է, և կ'ըսուի թէ երկու ամիսէ ի վեր որ յԱնգլիա իւր մօր քով կը գտնուէր, ո՛չ նուազ միջամուխ եղած է քաղաքական խնդիրներու։ Ֆրետերիկ [illegible] փափաքի քաղաքական ազդեցութիւն ստանալ իւր որդւոյն վրայ, և սոր համար նշանաւոր ծառայութիւն մը կ'աշխատի մատուցանել իւր որդւոյն քաղաքականութեան, Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ սերտ համաձայնութիւն մը, եթէ ոչ դրական նիզակակցութիւն մը յառաջ բերելով։ Ֆրետերիկ Կայսրուհին բանակցեր է նաեւ Վիլհելմ Կայսեր առաջիկայ այցելութեան համար յԱնգլիա, և Հանովերի հանգուցեալ թագաւորին բրուսիական կառավարութեան կողմէ դրաւեալ ընչից իւր գահաժառանգին՝ Քըմպրլանտի դքսին ետ տրուելու մասին։ Այս խնդիր չատ մօտէն կը զբաղեցնէ Վիքթորիա թագուհին, որոյ դերդուստանէն կը պատանին Քըմպրլանտի դուքսն ու դքսուհին։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔ ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ

Վիլհելմ Կայսր իւր փոքրիկ մանչերը զինուորի պէս կը մեծցնէ։ Արեւուն հետ կ'ելնեն, և կէս օրէն 6-7 ժամ ետքն անկողին կը մտնեն։ սովորաբար, կէս գիշերէն հինգ ժամ ետքը կ'ելնեն։ այսինքն իրը 10 ժամ կը քնանան, և արթնանալուն պէս վայրկեան մը չեն մնար անկողնին մէջ։ որովհետեւ Կայսրը կ'ըսէ թէ անկողնոյն մէջ արթուն կենալ թուլամարթութեան և վատաղոտութեան յառիւն ունակութիւններ յառաջ կը բերէ և կը քաջալերէ։ Կրտսերագոյն երկու մանչերն անգլիացի վարժուհի մ'ունին, իսկ երեք մեծերն (ամենէն մեծն ինն տարեկան է) զինուորական դաստիարակի մը խնամոց ներքեւ են, և այր սպասաւորներ կը ծառայեն անոնց։ Ադօթքն անդամ իրենց փոքրիկ եղբայրներէն զատ կ'ընեն՝ զինուորական դաստիարակին սենեկին մէջ, որուն Կայսրն հրաման տուած է իւր այակերտաց բնակարանին մէջ զինուորական կարգ ու կանոն պահել։

Գահաժառանգ Վիլհելմ իշխան դիտէ թէ ինք օր մը Կայսր պիտի լինի։ Այս բան ո՛չ ոք լսաւ իրեն։ ինքնին կահսեց, խմացաւ, թէեւ՝ իւր հօր պատուէրին համաձայն՝ երբեք ըսուած չէ իրեն թէ իւր եղբայրներէն ո՛և է տարբերութիւն ունի։ Այս անդրանիկ կայսրորդին ճարպիկ տղայ մ'է զուարճախօս, բայց իւր անձին վրայ մեծ համարում ունի։ Երկրորդ կայսերազունն՝ իշխան Այթէլ-Ֆրեատերիկ՝ սիրելի է ամենուն, որովհետեւ չատ գեղեցիկ և միանգամայն չատ բարեհամբոյր է։ Ի ծնէ զինուոր է, և կը զուարճանայ պատերազմ ձեւացնելով իւր թիթեղեայ զինուորներով, որք եւրոպիոյ ամէն ազգերը կը ներկայացնեն։ Այս կայսերազունք չատ կը սիրեն իրենց հայրն ու մայրը։ Կայսրուհին առտուն կանուխ (միջօրէէն վեց ժամ յառաջ) կ'ելնէ կը հագուի, և կը վազէ մանկանց սենեակը։ Զմրան մէջտեղն իւր ամուսնոյն հետ միջօրէէն չորս ժամ յառաջ կը շրջագայի կենդանական Պարտիզին մէջ։ [illegible] կը կենդանի, հանրային պաշտօններ կը կատարէ, կամ Կայսեր դիրերը կը դրէ, մինչեւ որ ձեռքերն յոգնելէն ցաւիլ սկսին։ Կայսրն ու Կայսրուհին իրենց պաշտօնին պարտաւորութիւնները խղճի մտօք կը կատարեն։ Բայց Կայսրուհին կը ցաւի որ աւելի ժամանակ չի կրնար տալ իւր զաւակներուն։ Երբ Կայսրուհի չէր տակաւին, փոքրիկ իշխաններուն ամէն երեկոյ ինք աղօթք ըսել կուտար։ Հիմա տղայք իրենց աղօթքը կ'ընեն չատ անգամ ի բացակայութեան իրենց մօր, միայն վարժուհւոյն հետ։ Կայսրուհին երբ պարզ իշխանուհի մ'էր տակաւին, տղայոց սենեկին ամէն մանրամասնութեանց կը հսկէր, և ամենայն ճշդութեամբ խնայութիւն ի գործ դնել կուտար։ Բայց հիմակ ալ շռայլութիւն չկայ։ Մեծ իշխանին հագուստք երբ բաւական գործածուին՝ փոքր իշխաններուն հագուստ կը լինին, և բան մը չի կորսուիր։ Կայսրուհին հիմակ ալ իւր զաւակաց հագուստներն եթէ ամբողջ չի կարեր գէթ ասեղնագործութիւնն ինք կ'ընէ, որովհետեւ առաջին կարգի ճարտարագործ է ասեղի վերաբերեալ աշխատութեանց, և չատ կը սիրէ գեղեցիկ բաներ կարել ձեռքով կամ մեքենայով, զոր արդէն մեծաւ ճարտարութեամբ կը գործածէ, իբրեւ առաջնակարգ դերձակուհի մը։

ՆԱՊԹԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻ

«Ս. Սինոդը, նկատելով թէ ամուսնալուծման խնդիրը վերջնապէս կարգադրուած է, չի կրնար նորէն քննել զայն։»

Այս է Սերպիոյ Սինոդին վերջին որոշումը Միլան թագաւորին և Նաթալի թագուհւոյն ամուսնալուծման խնդրոյն վրայ, որոյ վերաքննութիւնը կը պահանջէր թագուհին։

Միխայէլ մետրապոլիտ այս բացասական որոշման յանգեր է միջամտութեամբ խնամակալներուն, որք չեն ուզած փակեալ խնդիր մը վերաբանալ՝ չեղեալ հրատարակելով Միլան թագաւորին իւր կնոջ դէմ ձեռք բերած ամուսնալուծութիւնը։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԽՈՂԵՐԸ

Յուլիս 4/16 ին քանի մը հազար խոզեր Սերպիայէն Աւստրիա մնան առանց ո՛և է դժուարութեան, յորմէ կը մակաբերուի թէ Աւստրիոյ հետ տնտեսական պայքարը վերջանալու մօտ է։

ՖԻՆԼԱՆԴԻԱ

Ֆինլանտիոյ ռուսացումը կը շարունակէ, կ'ըսէ Փեթերսպուրկէ հեռագիր մը, որ կը ծանուցանէ թէ Կայսերական Ո-ւռ մը կը հրամայէ Ֆինլանտիոյ ուրոյն թղթատարութեան ջնջումը՝ միացմամբ Ռուսիոյ թղթատարական վարչութեան հետ։

ՀՆԱԽԱՏ

Հնախօսաբար մեծ կոտորած կ'ընէ հնախօսական հիւանդութիւն մ'է, (յորմէ և իւր հայերէն անունն «հնախօս»)։ Ամէն կողմ բնիկ զօրաց մէջ չատեր կը վարակին։ Մինչեւ Տարմասպայի վաշտին մէջ, երկու աւուր միջոցին, 44 անձինք հնախտէ մեռան։

—Մատրիտէ կը ծանուցուի թէ Վալենցիայէ եկած երիտասարդ մը Մատրիտի մէջ մեռած է հնախտէ։ Իւր բնակած տուն անմիջապէս մաքրուած է։

ԱԼՋԱՍ-ԼՈՌԷՆ

Գերման լրագիրք միահամուռ գոհութիւն կը յայտնեն այն լրոյն համար թէ Վիլհելմ Կայսր Մէցի շրջակայքն Իւրվիլի դղեակն և ագարակը գնած է։ Գոհ են, որովհետեւ այս ստացմամբ Կայսրը կը հանդիսանայ առաջին գերման իշխանն որ կալուածատէր կը լինի Ալզաս-Լոռէնի մէջ։ Այս գնումի կը ցուցնէ նաեւ թէ Կայսրն, որ իւր դրամին արժէքը խիստ լաւ գիտէ, հաստատապէս համոզուած է խաղաղութեան տեւականութեան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՖՐԻԿԷ

Կ'ըսուի թէ Վիլհելմ Կայսր մտադիր է Արեւելեան Աֆրիկէի մէջ անկախ պետութիւն մը կազմել, ըստ օրինակի Բոնկոյի Պետութեան, և անոր վերապետութիւնն ստանձնել։

—Վիսման հազարապետի հիւանդութեան պատճառաւ, կ'ըսուի թէ իւր գլխաւոր օգնական Կրավէնրէօթ տեղակալ Արեւելեան Աֆրիկէի կայսերական կառավարիչ պիտի կարգուի։

ՄԱՐՈՔ

Մարոքի վեհապետն, որ հիւանդ էր, իւր բանակին ղեկտալի պարտութեան լուրն առնլուն պէս, (զոր երէկ հաղորդեցինք,) ամապարանոց մեկնեցաւ Մէքինէզէ, նոր զօրքերով յարձակելու համար ապստամբ ցեղերուն վրայ։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Ի Թրիէսթէ և ի շրջակայս, կ'ըսէ Մօն. Օրիանթայ, սաստիկ սրտայուզութիւն պատճառեց աւստրեան կառավարութեան հրամանագիրն, որով կը լուծէ Փրօ Փաթրիա կոչուած իտալա-

— 5 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՍԴԱՆԼԻԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ի ԽԱՒԱՐԱՍՈՒՌՆ ԱՖՐԻԿԷ

ԱՌԱՋԻՆ ԹՂՈՒԿ ԿԻՆԸ

«Հոս է որ տեսայ առաջին նմոյշը թըզուկներուն ցեղին, որ կ'ըսէին թէ չատ բազմաթիւ էր Իդուրիի հիւսիսակողմեան երկրին մէջ և, դէպի արեւելք, Նկէեուրի ծոմանդակ գետէն սկսեալ· իրր տասնեւութը տարեկան մանկամարդ աղջիկ մը էր, 84 հարիւրորդականդր բարձրութեամբ, և բոլորովին բարեկազմ, փայլուն և նուրբ մարմով։ Բաւական շնորհ ունէր, դիմագծութիւնը կարի վայելուչ։ Մանրանկար գունաւոր սիրուն կնոջ մը կերպարանքն ունէր։ խառնածինի կամ, աւելի ճիշդ, դեղին փղոսկրի գոյն ունէր։ Աչուքներն հրաշալի էին, բայց տարապայման կերպով խոշոր՝ այդչափ փոքր էակի մը համար, վիթի մը աչուքներուն չափ մեծ, լայն, դուրս ցցուած և չատ կրակոտ։ Բոլորովին մերկ, օրիորդը բնաւ չփոթութիւն ցոյց չէր տար, և անշուշտ իր վրայ միշտ սքանչացումի տեսնելու վարժուած, յափշտակուած կը թուէր մեր հետաքրքրութեանն համար։ Նկէեուրի աղիւրներուն մօտ գտած էին զինքը։»

Իր հիւանդներուն պահպանութեան համար արաբ ցեղապետին հետ պայմանադրելէ յետոյ, Սդանլի վերստին ճամբայ կ'ելլէ։

«Անգամ մը եւս, արշաւոյ խումբը կը բաղկանար քաջակազմ մարդերէ։ Միտքս հանդարտ էր վերջապահ խումբին նկատմամբ, եւ հիւանդներուն վիճակին վրայ ալ ապահով էի։ 19ին, կը մեկնէինք Ուկարրուուէի կայարանէն՝ մակոյկներու եւ նաւուն մէջ 180 բեռներով եւ ուրիշ 47 բեռներով զորս չորս օրն անգամ մը փոխի փոխն պիտի տանէին իւրաքանչիւր ջոկատ։ Արաբները մէկ քանի ժամ տեղ մեզ ընկերացան՝ ճամբան ցոյց տալու համար, յետոյ բաժնուեցան դացին՝ յաջողութիւն մաղթելով մեզ։

«Հազիւ երեկոյեան կայանն հասած էինք և օրն արագօրէն կը տարածամէր, երբ տեսանք որ Ուկարրուուէի մէկ մակոյկը կը մօտենայ մեզ, հետը բերելով երեք Զանզիպարցի՝ ուտուրնին ձեռուընին կապուած։ Մեզմէ դասալիքներ էին ասոնք զորս արաբ գերեվաճառը կալանաւորած էր՝ իր կայարանը դառնալէ յետոյ։ Բնականաբար, իրենց հետ տարած էին զառապիններ, և իրենց պարկերը ցոյց կուտային թէ մեր մթերքը թալանելու համար ի՛նչքան ճարտար էին։ Արաբը վարձատրեցի ըվվվէրի մը և 200 փամփուշտի նուէրով։ Կալանաւորները բանտարկուեցան գիշերուան համար։ Ի՞նչ պէտք էր ընել վերջ տալու համար այս դասալքութեանց։ Եթէ ծանր միջոցներու չդիմէի, եթէ այս անկարգութիւնը մէկ քանի օր միայն տեւէր, մեր բոլոր ջանքերը, մեր տառապանքները, մեր մէջքէն չառերու իակ կեանքը վայրապար զոհողութիւն մը պիտի ըլար լոկ։

«Առաւօտուն, մեր բոլոր մարդիկը կանչել տուի, եւ երկար բանախօսութիւն մը ըրի իրենց։ Ամէնքն ալ խոստովանեցան թէ կարելի եղած ամէն բան ըրած էինք՝ մեր պարտքը կատարելու համար հանդէպ իրենց։ Թէ, ամէնքս ալ, չատ տառապած էինք, եւ անոնք որք կը փախչէին մեր քովէն՝ ստրուկի հոգի կը կրէին եւ ո և է արժանաւորութիւն չունէին, եթէ բնիկներ փորձէին գաղնալ մեր գառապիններն, «որք մեր հոգիներն էին», իրաւունք պիտի ունենայինք անոնց վրայ կրակ ընելու, եւ եթէ իրենց աշխատութեանը համար առատօրէն վարձատրուած եւ պաշտպանուած մարդիկ փորձէին զմեզ գիշերանց սպաննել, նմանապէս արժանի էին հրացանի բռնուելու։ Իրենք ալ հաւանեցան այս բանին։ Եւ ի՞նչ ըրած են Արաբներուն բերած այս երեք դասալիքները։ Մեր զէնքերն առած եւ փախած են մեր պաշտպանութեան միջոցներով։ Հրացանի պիտի բռնէինք բնիկներ որք ձեզի արգելք ըլլային ձեր ճամբան շարունակելու կամ խոչընդոտներ յարուցանէին ձեր նպատակին դէմ, բայց ասո՞նք ի՞նչ կ'ընեն։ Ձեր գառապիններն և ռազմամթերքն զուրկ, կը՞նա՞ք առաջ երթալ կամ ետ դառնալ։

—Ո՛չ։

—Ուրեմն իրենց մահուան դատապարտութիւնը կ'արտասանէք այդ կերպով։ Իրենցմէ մին իր պատիժը պիտի կրէ այսօր։ երկրորդը, վաղը։ երրորդը, վաղայաջորդ օրը։ եւ այս օրէն սկսեալ, առանց երկար բարակ մտմտալու կախել պիտի տամ ամէն գող եւ ամէն դասալիք, որովհետեւ կը թերանան իրենց պարտականութեանց մէջ եւ իրենց ընկերներուն կեանքը վտանգի մէջ կը դնեն։

«Ապա անցանք յանցապարտներուն հարցաքննութեան։

«Ո՞ւսկից կուգային։ Մին ըսաւ թէ գերին էր Ֆարճալլա-պէն-Ալիի, թիւ 1 զօրախմբին պետերէն մին։ միւսը Զանզիպարցի Պանեանի մը գերին էր և երրորդը՝ Ունիանեմպէի արհեստաւորի մը գերին։

«Վիճակ քաշեցին՝ ամէնէն կարճ թըզթի կտորն ինկաւ Ֆարճալլայի գերիին։ իր տէրը ներկայ էր։ Զուան մը նետեցին՝ զօրաւոր ճիւղի մը վրայ, և, հրաման տրուելուն պէս, 40 մարդիկ բռնեցին չուանին մէկ ծայրէն։ միւս ծայրը խեղդկողով անցուցեցաւ կալանաւորին ճիւղէն։

—Բան մը ունի՞ս ըսելիք։

«Գլուխը չարժեց։ Նշանը տրուեցաւ և մարդն օդին մէջ քաշուեցաւ։ Դեռ նա չմեռած, բանակողը վերցուցած էինք և կարաւանը ճամբայ ելած էր, տանջանաց տեղւոյն վրայ թողլով վերջապէս գունդն և նաւորդները։ Զուանին տեղ եղեգէ կապ մը դրին, դիակը ծառին կապուեցաւ, և, քառորդ ժամ յետոյ, ամէն ոք մեկնած էր։

«Հետեւեալ օրուան այգուն, երբ գորշ լոյս մը կը սպրդէր անտառին նեսմաստուեր կամարէն, մէկը զրկեցի և կոչել տուի Ըէչիտը, կարաւանին գլխաւոր պետերէն մին։

—Ըէչիտ, ծերունի բարեկամս, այսօր պէտք է կախենք մեր դասալիքներուն երկրորդը։ ժամանակ է ամէն բան պատրաստելու։ Ի՞նչ կ'ըսես։

—Կ'ըսեմ թէ պէտք է սպաննել զանոնք որք կ'ուզեն զմեզ սպաննել։ Երբ այս մարդոց ցոյց տանք սուր ցիցերով և թունաւոր սպրեներով լեցուն փոս մը, ապահովապէս յանցանքը մերը չըլլար եթէ մէջը ցատքեն, որովհետեւ ականջնին կը խցեն՝ չլսելու համար։ Իրենց արիւնն իրենց գլխուն։

—Բայց վերջապէս չատ տաժանելի բան է այս, Ըէչիտ պէկ Օմար։ այս անտառը մարդուն սիրտը երկաթի պէս կը կարծրացնէ եւ անօթութիւնը խելքը գլխէն կը տանի։ Այս տարաբաղդներն իրենց անօթի փորին վրայ միայն կը մնացեն, իրենց ստամոքսին ձայնը միայն կը լսեն։ Գիտես թէ անօթութենէ մղ'ալ մարդերն իրենց տղաքները կերած են։ Ի՞նչ կայ զարմանալու որ ծառայ մը փախած է տիրոջը քովէն, երբ տէրը չկրնար այլ եւս սնուցանել զայն։

—Այդ, իրա՛ւ է, արեւու պէս պայծառ։ Բայց եթէ պէտք է մեռնիլ, ամէնքս միատեղ մեռնինք։ Շատ քաջարի մարդիկ պատրաստ են իրենց արիւնը տալ քեզ երբ խնդրես։ Ուրիշներ կան—գերիներու գերիներ—որ բան մը չեն գիտեր եւ բան մը փոյթ չեն ըներ։ կը փախչին կ'երթան, իրենց հետ տանելով ինչ որ անհրաժեշտ է մեր գոյութիւնն ապահովելու համար։ Ուրեմն թող կորսուին եւ անտառին մէջ փտին։ Ամէն մարդ գիտէ թէ դուն, քրիստոնեայ մը, այս ամէն տառապանքներն յանձն կ'առնուն ազատելու համար խլամի զաւկներ որք հեռուն կը շարշարուին տեղ մը մեծ լճի մը մօտ։ Բայց այդ գողերն, որք սակայն կը պաշտեն զԱստուած, կ'ուզեն որ քրիստոնեայներն անտառին մէջ կորսուին։ Թող մեռնի՞ն։

—Բայց, մտիկ ըրէ, Ըէչիտ, եթէ կարենայինք դասալքութիւնն և կործանումն արգիլել այնպիսի եղանակաւ մը, որ զայնս կախելէ նուազ խիստ ըլլայ, ի՞նչ կ'ըսէիր։

—Կ'ըսէի, տէր, թէ բոլոր միջոցները լաւ են, բայց իրօք լաւագոյն միջոցն այն է որ թողուս որ ապրին, զղջալու համար։

—Շա՛տ լաւ։ Ուրեմն, երբ խաչուէս խմեմ, բոլոր մարդիկը կոչել տուր։ Այսու հանդերձ, եղեգի մեծ չուան մը թող պատրաստեն, սա հաստատուն ճիւղին բոլորտիքը փաթթեն և սա չուանին ծայրովն ազէկ խեղդկապ մը շինեն։ Երբ կալանաւորը բերեն իր պահապաններովը շրջապատեալ և չեփորը լսես, մեզմաձայն կ'ըսեն մէս պետերուն։ «Ինծի հետ եկէք և թերեւս անոր ներումը շնորհէ ձեզ։» Երբոր իրեն ըսեմ թէ ըսելիք բան մը չունի՞, այն ատեն պիտի խօսիք։ Լաւ կ'ըլլայ այսպէս։

—Բաժիդ պէս կ'ընեմ։ Պետերուն կանխաւ իմաց կուտամ։

(Շարունակելի)

կան մարմինն, որ Թրէնթէի, Թրիէնթէի, Կորիցիայի, Դալմատիոյ և շրջակայից կարեւոր բնակիչներէ կազմեալ, պաշտօն ունէր իտալական դպրութիւնները ծաւալել այն իտալիոյ դաւառաց մէջ որք աւստրեան իշխանութեան ներքեւ կը գտնուին։ Այս մարմին երեք հարիւր հազար անդամ ունէր, և հրապարակաւ կը գործէր։ Իւր ազդեցիկ վարիչը կը կարծէին թէ ի սէր երբեակ Նիզակակցութեան Վիեննայի կառավարութիւնը պիտի զգուշանար այնպիսի տնօրինութենէ մը, որուն տեղի չէին տուած բնաւ։ Բովանդակ իտալեան մամուլն այս պատճառաւ աւստրեան կառավարութեան դէմ կը գրէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ Գ. նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 13 Յուլիս, է Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Առեանը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 6ին և փակուի 9ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ հաճին ներկայ գտնուիլ։

Մնամք աղօթարար

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

10 Յուլիս 1890

ՍՐԱԿԱՐԳ

Ա. Ծրագիր Ներքին Կանոնագրի Ազգային Ժողովոյ. (Շ--ր--ն--Ր--ի՝ Հ--ի--ա--ն--Ր--ն)։

Բ. Առաջարկութիւն Պ. Պարիարք Հօր յաղագս երկաժեայ շրջանի տեւողութեան Կրօնական Ժողովոյ. (Շ--ր--ն--Ր--ի՝ Հ--ի--ա--ն--Ր--ն)։

Գ. Կրթական Խնդիր. (Ա--Ջ--ի--Ր--ի՝ Պէրէէ՝ Ռ. Է--ֆ--ն--դ--ի)։

Ատենադպիր

Մ. Ց. Մելիքեան

Ամեն. Ս. Պարիարք Հայրն, իւր հեան ունենալով Պարիարքարանի գործակատար Տիրէկեան Աբրահամ էֆէնտին, երէկ կայս. պալատ գնաց և տեսակցեցաւ առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիրէյա փաշայի հետ։

Պարտիզակի Հայոց հոգեւոր հովիւ Արժ. Եղիշէ վարդապետ Դուրեան վերջինականապէս հրաժարական տուած ըլլալով իւր հովուական և ուսուցչական պաշտօններէն, երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս եկաւ ուր պիտի մնայ ժամանակ մը։ Պարտիզակի ազգայինքս ցաւ ի սիրտ բաժնուած են իրենց սիրեցեալ քարոզչէն որ տասն տարիէ հետէ կը պաշտօնավարէր անդ։ Տեղւոյն քահանայից դասուն կողմէ Տ. Մկրտիչ Հայրն, Թաղական խորհրդոյ կողմէ Նշան աղա Սինանեան և Հոգաբարձութեան կողմէ Առաքել աղա Տիւզեան մինչեւ Կ. Պոլիս ուղեկցեցան Արժ. Դուրեան Հօր։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄ

Այս առաւօտ Տպագրական Տեսչութեան հետեւեալ պաշտօնագիրն ստացանք.

ՀԵՐՔՄՆԱԳԻՐ

Մ--ի--ա--ն Օ--ն--ր--ի լրագրոյ նախընթաց աւուր թուոյն մէջ հրատարակեալ այն լուրը թէ Հռոմէական Հայոց Պատրիարք Ազարեան Դերապետեան հրաժարած է, անհիմն ըլլալով, կը հերքուի։

Տ--ի--ր--ա--ն Տ--ե--ս

ԱՀՄԻՏ ԱՐԻՖԻ

5 Զիլհիճէ 307

10 Յուլիս 1306

Դպրոցական Տիկնանց Ընկերութեան օրիորդաց վարժարանին տարեկան մրցանակաբաշխութեան հանդէսը եւ 7 շրջանաւարտից վկայականաց բաշխումը տեղի ունեցաւ երէկ կէսօրէ վերջ Հայոց Պատրիարքի մէջ, ընդ նախագահութեամբ Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեանի և ի ներկայութեան խուռն և ընտրեալ բազմութեան մը, յորում կը նշմարուէին Գեր. Գրիգորիս եպիսկ. Ալէքսեան, Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ Հայրն, Արժ. Արշարունի եւ Տաճատ վարդապետք, Տ. Մկրտեան, Վսեմ. Տիւսար փաշա, Ազգային Խորհրդոյ Ատենապետ Ազն. Տր. Յարութիւն էֆէնտի Թիրեաքեան և Ատենադպիր Տրդատ պէյ Տատեան, և այլք։

Բայց վարժարանը աղջկանց լինելով և տիկնանց ձեռամբ խնամուելով, գեղեցիկ սեռը անչուշտ գերակշիռ պիտի լինէր սոյն հանդէսին մէջ եւ նոսեմացնէր տգեղ սեռի ներկայացուցիչները, եւ այդպէս ալ եղաւ։ Դպրոց. Տիկ. Ընկ. անդամուհիք որք արդէն Պոլսոյ քնքուշ սեռի ընտրեալ մասը կը կազմեն, մեծ մասամբ ներկայ էին. ոմանք վերին Վասփորէն, ոմանք Կղզիներէն եւ ոմանք Բերայէն առաւօտ կանուխ ճամպարած էին եւ ժամը 1ին արդէն չատերն հանդիսավայրը հասած էին, եւ բաւական կազմակերպութեան կ'աշխատէին։ Կանանց կրթական գործերն ընդգրկելն ուրախալի երեւոյթ մ'է, իսկ նորա բարձր, զարգացած եւ բարեկեցիկ դասուն համակրութիւնը դէպի կրթական սուրբ գործը՝ հիանալի է։ Օր. Ա. Վահան, օր. Բ. Կոստանդ, օր. Պալթազարեան, օր. Մալէզեան, օր. Ֆրէնկեան եւ այլք, մեծամեծ շնորհակալութեանց արժանի են՝ որ հայ ազգի որք աղջկանց կրթութեան գործին՝ իրր իւրեանց հարազատ քոյրերու ապագայ բաղդաւորութեան գործին հետեւելով ամեն տեսակ զոհողութեամբ կ'աշխատին։ Տիկին Զ. Ֆրնտրգլեան, Օր. Սիմէոնեան արդէն Ընկերութեան գործունէութեան գլխաւոր ջիղերն են։

Դպրոցասէր տիկնանց ընկերութիւնն իւր ջանքերուն փառաւոր կերպով պակուիլը կրկին տեսաւ երէկ, երբ իւր եօթն շրջանաւարտք Տօքթ. Թիրեաքեան էֆէնտիի ձեռքէն վկայականներ կ'ընդունէին, և անոնցմէ մին՝ Օր. Ոսկանեան՝ մրցմանց մրցանակը։ Երեկուան շրջանաւարտներով այդ հիմնարկութիւն 23 շրջանաւարտ ունեցած է որոնցմէ չատերը մեր բնավայրի գաւառաց մէջ վարժուհութիւն կ'ընեն։

Այս տարի աւարտողները հետեւեալներն են, և որք ատենախօսեցին.

Օրիորդք

Մաքի Ոսկանեան (գիտութեան վրայ)

Սրբուհի Մուպահեաճեան (կնոջ վրայ)

Արշակուհի Ժամակոչեան (յառաջդիմութեան վրայ)

Սոֆի Զամարեան (ընկերութեան վրայ)

Ազաւնի Յովհաննէսեան (Սրբուհի Մայրապետի վրայ)

Կլուկի Ֆէէնկեան (Ուղերձ առ Դպ. Տիկ.)

Էլէոնոր Պալթազարեան (մեռաք բարեաւ)

Բաց ի օր. Ազաւնի Յովհաննէսեանի Սրբուհի Մայրապետի մասին արտասանած ոտանաւորին, մնացեալներ իւրեանց ուսումնասիրութիւններն էին առանց սրբագրութեան և խիստ յաջողած գրութիւններ էին թէ՛ իմաստներու և թէ շարադրութեան կողմանէ։

Հաստատելու սնուցողաց սաստապետ յանուն Ուսումնական Խորհրդոյ խօսեցաւ Տր. Թիրեաքեան էֆէնտի, որ բացատրելով ընկերութեան ստանձնած գործին յաջողութիւնը, վստահացուց թէ ձեռք բերուած արդիւնքը կարի գոհացուցիչ է։ Գուրգէն էֆէնտի եւս բանախօսութիւն մը ընելով, ճանչցուց ընկերութեան օգտակարութիւնը, թէ ինչպէս քիչ դրամով մեծ հրաշքներ գործած է, և յանձնարարեց ժողովրդեան որ քաջալերութիւնը չնորհէ այսպիսի բարենպատակ ընկերութեան։

Տ. Յովհաննէս քահանայ Մկրեան խօսք առնելով, բաւական մասնաւորապէս թէ մեր մէջ կանայք՝ այրերէն չատ աւելի կ'արժեն, զի կանայք՝ վարժապետոնց մը հաստատած են, իսկ այրերը դեռ ոչ։

Հանդէսը փակուեցաւ Ս. Նախագահին օրհնութեամբ։

Պ. Բէրինս Կաէթոյի նուագածուցածքն ընտիր կտորներ նուագեց, ասնուհեաց ընկերացութեամբ, և ջերմ ծափահարութեանց արժանացաւ։

Ազնուաչուք Տիկին Անանա Իսահակեան և Ազնուաչուք Տիկին Էլիզա Տէր Յարութիւնեան ընդունած են Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան անդամակցութիւնը։

Մանօթ մանկավարժ Պ. Դ. Բալանթարեանց որ երկու տարիէ հետէ Տրապիզոնի ազգային վարժարանաց տնօրէնութիւնը կը վարէր, հրաժարական տուած ըլլալով, մայրաքաղաքս եկած է իւր Ազն. Տիկնոջ հետ։

Ազն. Տիկին Սրբուհի Երիցեան, քոյր Ազարէգեան Տեարց, Տիֆլիսէն մայրաքաղաքս եկած է ամառնային եղանակն ասա անցուցնելու համար։

Ակնարկին կը դրեն մեզ.

Վարդավառի երկրորդ երկուշաբթի օրն՝ Հայկազեան երկսեռ վարժարանի ամավերջի հարցաքննութիւնք հրապարակաւ կատարուեցան վարժարանի սրահին մէջ, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան քննչաց և պաշտօնատարաց։

Կրթական նախարար Վսեմ. Միւնիֆի փաշայի կողմանէ՝ փոխանորդաբար եկած էր Միքայել էֆ. Աշճեան, Վսեմ. Պահրի փաշայի կողմանէ՝ ոչ-գօմիսէր Վէհսի պէյ, նոյնպէս եւ Թաղապետութեան կողմանէ յատուկ պաշտօնեայք, մեծարգոյ քննիչք եւ ծնողք ներկայ էին, ընդ որս նաեւ՝ բազմաշխատ ուսուցիչ Թուրքերէնի Մեծ. Ռեթիկ Հոճա եւ այլք։

Աշակերտք մեծ յաջողութիւն ունեցան Ֆրանսերէն և Թուրքերէն ճիւղերու մէջ. բարձրագոյն դասուց՝ Ֆրանսերէն գրութեանց, վաճառականական թղթակցութեան և գրագիտութեան մէջ տուած պատասխաններն, նոյնպէս եւ Թուրքերէն և պարսկերէն լեզուաց մէջ ունեցած խիստ հարցաքննութիւններն եւ յաջողութիւնները, զոհացում պատճառեցին բոլոր ներկայից։ Այս ամենը ցոյց կուտային թէ՝ սոյն կրթական հաստատութեան Հիմնադիր-Տնօրէն Միհրան էֆ. Աղամանեան կրցած է արդիւնաւոր կրթութիւն մը տալ իւր աշակերտաց։ Աղջկանց դասարանք նոյնպէս յաջողագոյն հանդիսացան հայ. շարագրութեան և Ֆրանսերէն թարգմանութեանց մէջ։

Պաշտօնատարք եւ քննիչք, թէ գրաւոր եւ թէ բերանացի իւրեանց գոհունակութիւններն յայտնեցին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏԻՃԱՆՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆՑ

Սալիսէի ատիճան տրուեցաւ Աբշկեղաղոսի կղզեաց Լիբիոյի նախնական դատարանին նախագահ Ալի Պայսղիտ էֆէնտիի և Աքեա գաւառին Թղթակցութեանց տնօրէն Թալաթ էֆէնտիի։

——

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Փարիզու բժշկական Ակադիմիոյ անդամ և հիւանդանոցներու վիրաբոյժ բրոֆէսէօր Տքթ. Լապէի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. պալատան միս հայթայթող վաճառական Պ. Խրիսորիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. պալատան հացագործ Պ. Միքայի եւ Զմիւռնիացի պէզազ Հաճի Ալի աղայր։

Ալլ և այլ կարգի պատուանշանք՝ Իտալիոյ ծովային նախարարութեան պաշտօնէից ոմանց։

. .

Պասրայի մաքսային տնօրէն անուանեցաւ Իլիաս Ֆէվզի էֆէնտի, մաքսատան նախորդ տնօրէն Կիրասոնի։

Կիրասոնի մաքսատան տնօրէն անուանեցաւ Սիւլէյման պէյ, մաքսային նախորդ տնօրէն Բիդէի, և նմա յաջորդեց Իսմայիլ Հաղգը պէյ, մաքսային նախորդ պաշտօնեայ Իւնիայի։

. .

Պէնկազիի սստիկանապետ Սիւլէյման էֆէնտի միեւնոյն պաշտօնով Բարբերդ փոխադրուեցաւ։

Բարբերդի ոստիկանապետ Իպրահիմ էֆէնտի միեւնոյն պաշտօնով Տրապիզոն՝ և Տրապիզոնի ոստիկանապետ Մէհմէտ Նուրի էֆէնտի Ատանա փոխադրուեցաւ։

——

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Իտալիոյ թագաւորն Իտալիոյ թագ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Ծովային Խորհրդոյ Նախագահ Հասան Սապրի փաշայի, Սմոդլ շոգենաւին հրամանատար Շիւքրի փաշայի և Նաւահանգստի փոխ-հրամանատար Հասան Բամի փաշայի։

Նոյն պատուանշանի չորրորդ աստիճանը՝ Սուլթանէյէ շոգենաւին երկրորդ նաւապետ Հազարապետ Նաիլ էֆէնտիի, երկրորդ մեքենավար հազարապետ Սատրդ պէյի, Ֆէվզիէ շոգենաւին երկրորդ նաւապետ դեր-հազարապետ Խայրի էֆէնտիի և Շէրէֆ շոգենաւին նաւապետ դեր-հազարապետ Իսմէթ էֆէնտիի։

Նոյն պատուանշանի հինգերորդ աստիճանը՝ Շէրէֆ շոգենաւին մեքենավար տեղակալ Խայրի էֆէնտիի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

——

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա երէկ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց և ինչ ինչ կարեւոր խնդրոյ վրայ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Աւստրիական դեսպան Պառոն տը Բալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

——

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Ըստ տեղեկութեանց Բ--ռ--ն--դ--ի, Եղմնական նախարարութիւնն երէկ 120,000 ոսկւոյ առժամեայ փոխառութիւն մը բրաւ Օսմ. կայս. Պանքային։ Այդ դրամ երէկ ղրկուեցաւ Մալիէի պաշտօնատունը։

——

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մուսուլէն ու Տիարպէքիրէն առողջապահական բժշկաց կողմէ տրուած տեղեկութեանց համաձայն, շաբաթէ մը ի վեր ձէղրէքի և այլ հիւանդութեամբ վարակեալ տեղերու մէջ նոր դէպք մը պատահած չէ։ Ձեռք առնուած հականեխական միջոցները լաւ ազդեցութիւն մը բրած են և ոչ մէկ տեղ մը նորէն հիւանդութիւն երեւան եկած չէ։

Սպանիայէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, մինչեւ երէկ, յուլիս 10, քոլէրայէ բռնուողներու ընդհանուր թիւը 411ի հասած է, որոց 228 միայն մեռած են։

Թէ՛ Թուրքիոյ և թէ՛ Եւրոպիոյ ամեն կողմերու առողջապահական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։

Անգլիական Տէյլի նիւզ-ի Բամբաբան բերած քոլէրայէ վարակեալներու առողջական վիճակն եւս բաւական բարւոքած է։

——

ՊԱՇՏՕՆԷՒՑ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿԻՐ

Երէկ սկսաւ վճարուիլ բոլոր պաշտօնէից մայիսի ամսաթոշակը։ Բ. Դրան, Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դրան, Մէճլիսի, Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան, Սպարապետի Դրան, Մովային Նախարարութեան, Թնդանօթարանի և Ոստիկանութեան Դրան պաշտօնեայք ու քարտուղարք երէկ ստացան իրենց ամսաթոշակները։ Այսօր եւս միւս պաշտօնատանց ամսաթոշակները պիտի վճարուին։

——

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

Մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա Նախընթաց օր իւր ներկայութեան կոչեց բոլոր մաքսատանց էմթիմթէօներն ու անոնց օգնականներն, և ի ներկայութեան մաքսային ժողովոյ նախագահ Աքիֆ պէյի ու այլ պաշտօնատարաց, հրամայեց ամեն միջոց ձեռք առնուլ մաքսային հասոյթներն աւելցնելու համար, յարելով որ բարւոք ու հաւատարիմ պաշտօնավարութիւնը պիտի վարձատրուի և հակառակ գործողներն ալ պիտի պատժուին։ Պաշտօնեայք խոստացան ըստ առաջնոյն շարունակել իրենց հաւատարիմ ծառայութիւններն և համակերպիլ Վսեմ. Վերատեսչին հրամանաց։

——

ՅԱՆԶՆԱԺՈՂՈՎ

Յայտնի է թէ կայս. կառավարութեան և Ռումելիի երկաթուղեաց շինող ընկերութեան միջեւ եղած հայուական խնդրոյն կարգադրութիւնը պիտի յանձնուէր իրաւարարի մը։

Արդ, այդ խնդրոյ առթիւ դրտնուած գրութիւնները պատրաստելու համար յանձնաժողով մը կարգուած է, զոր կը կազմեն Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վսեմ. Գաբրիէլ ու կէչէր էֆէնտիք, սոցա օգնականներէն Գուլամճեան Յովհաննէս էֆէնտի և փաստաբանք Պ. Պ. Բօթա ու Քառօ։

——

ՅՈԳՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ

Բերայի յոյն երեւելիք նախընթաց օր ի Նիստ գումարելով, վիճաբանեցան այն պայմաններուն վրայ զորս կ'առաջարկէ Խրիսթաքի էֆէնտի Զօղրաֆօս որ 10,000-էն 6,000-ի է յիշեալ թագի մէջ յունական վարժարանի մը շինութեան համար։ Ժողովը մեծամասնութեամբ որոշեց որ այդ վարժարան Զօղրաֆ կոչուի և ընդունեց բարերարին միւս առաջարկութիւններն։

——

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Եղմտական Նախարարութիւնն ամեն կողմ հաղորդած է կայս. Իրատէ մը, որ կը հրամայէ թէ յետ այսօրուկ թափուր մնացած եղմտական պաշտօնեներու համար պէտք չէ դուրսէն պաշտօնեայներ ընտրել, այլ բարձրագոյն վարժարանաց վկայական ունեցող շրջանաւարտներն ինչպէս նաեւ անոնք, որք բացը մնացած են իրենց պաշտօնին ջնջմամբ։

——

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մէարիֆի բարձրագոյն ժողովը ուրանայ չափ զբաղած է քննելու համար ծրագիր մը, զոր մատուցած էր Կրթական Նախարարութեան քննիչներէն Լէվէր պէյ։ Այս ծրագրոյ քննութիւնն աւարտած ըլլալով, յանձնուած է Կրթական Նախարարութեան, որ ի մտոյ պիտի մատուցանէ զայն ձեռնհաս իշխանութեան։

Այս ծրագիրը ցոյց կուտայ հանրային կրթութեան վերաբերեալ այնպիսի կէտեր որք լրջօրէն կարօտ են բարենորոգման, նոյնպէս գաւառներու վարչութեան մէջ տեսնուած ինչ ինչ թերութիւններ։

Ծրագիրը կը պարզէ այդ առթիւ հարկ եղած դարմանները։

——

ԱՑՍ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

Այս առաւօտ, ժամ 3½ին, հրդեհ ծագեցաւ ի Եիւքսէք Դալարբրմ, Լիւլէֆի-Հէնտէք փողոցի դէմը գտնուած խանութէ մը եւ ծաւալեցաւ այդ կարգի վրայ գտնուած կարգ մը փայտաշէն փոքր խանութներուն վրայ, դէպ ի ետեւ։ Հրդեհն հետզհետէ սաստկանալով, մնիւր դարձուց անգլիական Նամակատան կողմը տանող քարուկիր եւ փայտաշէն տուները։ Այրած խանութներուն թիւն է 14 և տուներուն թիւը 8։ Հրդեհը մարեցաւ ժամ 5ին։

——

ՊՐՈՒՍԱՑԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Պ. Նակէլմաքէր եռանդեամբ կ'աշխատի Պրուսայի երկաթուղւոյ շինութեան ու շահագործման մենաշնորհը ձեռք բերելու համար։ Վերջերս ինչ ինչ նպաստաւոր առաջարկներ ներկայացուցած է կայս. կառավարութեան Մուտանիա-Պրուսայի գծին վերաբերեալ կազմածները գնելու համար։

——

ԼՈՆԴՈՆԻ ՌՕՍԻ

Իտալացի հռչակաւոր ողբերգու Լոնէսթօ Ռօսի որ Տիֆլիսէն մայրաքաղաքս եկած էր, երկուշաբթի օրը իւր խմբին հետ մեկնեցաւ ի Պիրէոն, անտի Աթէնք ուղեւորելու համար։ Պ. Ռօսի թէպէտ իւր պարզ զբօսաշրջիկ եկած էր ի Կ. Պոլիս, սակայն Օտաւն-Գարուի հրդեհէն ազատելոց ի նպաստ միակ ներկայացում մը տուաւ կիրակի գիշեր, ի նոր Թատրոն Բերայի, ընդ հովանաւորութեամբ իտալական դեսպան Պառոն Պլանի։ Սոյն ներկայացում յաջողութեամբ պսակուեցաւ և կըսուի թէ հինգ հարիւր օսմ. ոսկի զուտ հասոյթ արտադրած է։

——

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՇՄԱՆ

Վերջերս թղթատարական վարչութեան մէջ պաշտօնական ազգն հրապարակուեցաւ որ կը հրաւիրէր անոնք որ գործածելի նամակագրոյմ ունեցող անձինքը եէնի-ձամիի նամակատունը երթալով, փոխել զայնս ինորոյ շրջարերութեան հանուած նամակագրոյշներուն հետ։ Յետոյ, վարչութիւնն ուզելով դիւրութիւն ընծայել հասարակութեան, որոշած է այդ փոխանակութիւնը կատարել նաեւ Դալաթիոյ նամակատան մէջ, վաղուընէ սկսեալ։

——

ԱԳԱՀՈՎԻԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿԻ ԴԱՏԸ

Ապահովութեան Մնտուկի ծանօթ խնդրոյն չորրորդ դատավարութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ՝ Հուգուգի Ա. ատենին առջեւ ի ներկայութեան Առեւտր. Նախարարութեան, Ապահովութեան մնտուկի, եւ երկուց կողմանց փոխանորդաց։

Նախագահն հարցուց նախ մնտուկի փոխանորդ Համմոի էֆ.ի թէ՝ իւր պահանջման նկատմամբ որ եւ է ազերբագիր ներկայացուցած է ատենին։ Համմոի էֆ. պատասխանեց թէ թեպէտ ազերբագրերն պատրաստ են, բայց ատեանն պէտք է որոշէ թէ օրինական ծախսք պէ՞տք է վճարել։

Ատենականք այս մասին խորհրդակցելով, որոշեցին եւ յայտարարեցին թէ՝ քանի որ միեւնոյն 1000 ոսկւոյն համար թէ Սիւլէյման էֆ. եւ թէ Վսեմ. Յովհաննէս էֆ. Փափազեան արդէն դատական ծախսերն վճարած են, ուստի Ապահովութեան մնտուկը կրնայ իւր դատը վարել արձանագրութեան տուրքը (թէմբէխէ) միայն վճարելով։ Սոյն որոշման հանմամամտ Համմոի էֆ. ներկայացուց իւր ազերբագրերն որով, ապահովութեան մնտուկէն կորզուած 1000 ոսկւոյն համար հաւասար պատասխանատու ճանչնալով Սիւլէյման եւ Յովհաննէս էֆ.ներն, նոյն դրամն երկուքէն ալ կը պահանջէր։ Համմոի էֆ. ապա բերանացի կերպով երկարօրէն խօսեցաւ եւ պնդեց իւր վերոյիշեալ պահանջին վրայ, յիշելով նաեւ թէ՝ ըստ որում կորուսեալ դրամին պահպանութիւնը երկուքին ալ յանձնուած էր, հետեւաբար պատասխանատուութիւնը հաւասար վիճակի մէջ է։

Փափազեան Յովհ. էֆ.ի փաստաբան Թընկըր Սիմոն էֆ. իւր գատավարութիւնը ըրաւ, եւ իրենց կողմանէ յառաջագոյն ներկայացուած ազերբագրին իմաստը կրկնեց, Սիւլէյման էֆ.էն պահանջելով կորսուած 1000 ոսկւոյն 500ը, իսկ մնացեալ 500 ոսկին՝ իրենց կողմանէ մնտուկը աւանդ ձգուած 1000 ոսկիին։

Այս պահուս Սիւլէյման էֆ.ի փոխանորդք օրինական խնդիր մը յարուցին յայտնելով թէ քանի որ մնտուկը պաշտօնապէս կը պահանջէ իւր կորուստը՝ Սիւլէյման և Յովհ. էֆէնտիներէ, Յովհաննէս էֆ. իրաւունք չունի զատ դատ մը վարելու, վասն զի մնտուկի պահանջն արդէն բաւական է խնդիրը պարզելու։ Թընկըր Սիմոն և Էմմէրեան Սարգիս էֆէնտիներն Յովհաննէս էֆ.ի պահանջին իրաւացի ըլլալն յայտնեցին։

Սոյն օրինական կէտին համար ատենին որոշումը պահանջուելով, նախ ընդհ. դատախազ Շէմսէտտին էֆ.ի կարծիքն հարցուցեաց, որ պատասխանեց թէ սրնտուկը իւր կորուսած դրամը երկուքէն այ առ-ա-ջ-ի-ն-ե-ա-ն-ա-ն բաց երկու կողմն նաեւ կրնայ իրաւու դէմ տուգանքի դատ (Բ--ղ--ի դ--ա--ա) բանալ։

Ատեանը չկրցաւ այս մասին որ եւ է որոշում տալ, որովհետեւ ժամանակն անցած էր, և սոյն խնդրոյն վերաբերեալ պաշտօնական թղթերու ուսումնասիրութեան պէտք կար։

Յաջորդ դատավարութիւնը տեղի կունենայ յուլիս 26ի հինգշաբթի օրը. նոյն օրն ատեանն պիտի զբաղի բուն խնդրոյն նկատառութեամբ։

——

ՈՃԻՐՔ, ԱՐԿԱՏՔ ԵՒ ԱՑԼՆ

Կիրակի օրն ի Բերա Կէօչէեան Վսեմ. Յակոբ էֆէնտիի տունը գողեր մտնելով 2000 ոսկւոյ չափ արժէքաւոր նիւթեր գողցած և փախած են։

Յակոբ էֆէնտիի որդին դէպքը կ'իմացնէ Բերայի ոստիկանութեան, որ քննութեանց ձեռնարկելով, ի միջի այլոց կը ձերբակալէ տան պահապանը՝ Գարատաղցի Ճիրոն, որովհետեւ կէօչէեան ընտանիքն ամբարանոց գացած և այդ գարատաղցին կը բնակէր տան մէջ իբրեւ պահապան։ Ճիրօ յայտարարած է թէ ինք կիրակի օրը ժամ 7ին տունէն ելած և ժամ 10ին վերադարձած էր և իւր բացակայութեան պահուն կատարուած էր գողութիւնը եւ թէ մեկնած պահուն փակած էր տան արտաքին ու ներքին դուռները։ Վերադարձին տեսեր է թէ ներքին դուռներէ մին կոտրած է և մտը գողի գործիներ կան։ Ճիրօ վախնալով որ գողերը չը վերադառնան, տունէն դուրս չէ ելեր ոստիկանութեան իմաց տալու համար և հետեւեալ օրն իմաց տուեր է Յակոբ էֆէնտիի որդւոյն։

Նոյն օրը Բերայի ոստիկանութեան իմաց տրուած էր թէ գողութիւն մը պատահած է և թէ ժամ 8½ին Թաթավլայի մէկ քանի չարագործներ Թաքսիմէն կառք մը նստելով դէպ ի Թաթավլա գնացեր են ծրար մը դնելով կառապանին նստարանին տակ։ Թէեւ քննութիւնք կատարուած են, սակայն արդիւնք մը ձեռք բերուած չէր։

Քննութեամբ հաստատուած է թէ Վսեմ. Յակոբ էֆէնտիի տունը կողոպտող գողերն 9 հոգի են, 6ը յոյն և 3ը գարատաղցի վաչեմի չարագործներ և թէ գողութիւնը կատարուած է տան պահապան Ճիրոյի թելադրութեամբ, որովհետեւ արտաքին դռները հաստատուն ըլլալով, անկարելի էր դուրսէն մտնել և թէ գողերէ երեքն ալ գարատաղցի են, հայրենակից Ճիրոյի։ Չարագործներէ երեքը, Գարատաղցի Ճիրօ, իտալացի Անարիքօ և Թաթավլացի Քսաֆի ձերբակալուած են. Ճիրոյ ուրացած է, յայտարարելով որ ինք բնաւ մասնակցութիւն չունի գողութեան մէջ։ Քսաֆի հարցաքննելով ըսած է թէ նոյն օրը մինչեւ իրիկուն սրճարան մը նստած էր։ Սրճարանի տէրը կալաթա Սէրայ բերուելով ըսած է թէ Քսաֆի նոյն օրն իւր սրճարանը եկած չէր։ Քսաֆիի քոյրերն ըսած են թէ սա ցերեկին ժամ 7ին տունէն ելած և գիշերը վերադարձած է։ Գողութիւնը կատարուած տան չուրջը գտնուած խանութպանք և այլք յայտարարած են թէ Քսաֆի նոյն օրը ժամ 7ին մօտ այդ կողմերը կը թափառէր։ Անտրիքօ եւս կը հարցաքննուի։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կը կատարէ միւս չարագործներն ալ ձերբակալելու համար։

—Անցեալ շաբաթ օր Ռէյիի մէկ քանի դէտեր, ընկերակցութեամբ տասը ոստիկան-զինուորներու, Պէյոլիքտէրէի մօտ Պէլկրատ գիւղը գնացին և հոն փախստեայ ծախսոտ գտնելով գրաւել ուզեցին, սակայն գիւղացիք ընդդիմացան, որով կռիւ մը ծագելով դէտերէ ու ոստիկան-զինուորներէ մէկ քանին վիրաւորեցան։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք երէկ ի Պոլիս եէնի ձամիի կողմերը Պետրոս անուն մարդ մը ձերբակալեցին։ Այս մարդ առեւտուր ըրած պահուն Մէհմիտիէի կեղծ դրամ մը քշած էր։

—Նախընթաց իրիկուն Պէյոլիքտէրէի շուկային մէջէն անցնող կառք մը կոխոտեց տասն և վեց տարեկան Սէլիմ անուն տղայ մը և առանց իւր ընթացքը կասեցնելու ճամբան շարունակեց։ Այս կառք Բերայէն ի Պէյոլիքտէրէ յաճախորդ բերած էր և Բերա կը վերադառնար։

—Երէկ ժամ 5ին Ոսկեղջիւրի շոգենաւ մը Գասըմ Փաշայի Նաւամատոյցէն մեկնած պահուն նաւատիներէ մին ծովն ինկաւ, սակայն նաւային սպայ մը օգնութեան փութալով ազատեց։

—Երէկ Նիկոմիդիայէն մայրաքաղաքս բերուած են ինն աւազակներ՝ որք նոյն գաւառին մէջ ձերբակալուած էին։ Այս աւազակներ ուղղակի Ոստիկանութեան Գուռը տարուեցան։

—Շաբաթէն կիրակի լուսնալու գիշերը Պէյոլիքտէրէի յունաց եկեղեցւոյն կից գտնուած տանց բնակիչք աղաղակներ լսեցին որք ուսաց դեսպանատան խոհարարապետ Պրոսարի բնակարանէն կը հասնէին։ Պ. Պրոսար մտային խանգարումը ունեցած ըլլալով, կ'ուզէր պատուհանէն վար նետուիլ։ Դժուարաւ բռնեցին զինքն և իսկոյն բժիշկ մը կոչուեցաւ որ հրամայեց Շիշլիի հիւանդանոցը փոխադրել յիմարը։ Առաւօտուն երկու հուժկու անձինք խոհարարապետին ձեռքերը կապելով, կառք մը դրին Շիշլի փոխադրելու համար։ Մասլաքի մօտ, Պ. Պրոսար գաւաթի մը ջուր ուզեց և հագիւ կէսը խմած էր, երբ հոգին աւանդեց։ Կառքը իւր ճամբան շարունակեց ու մարմինը Շիշլի տարուեցաւ, և երկուշաբթի օրը Թաքսիմի Ֆրանսական հիւանդանոցին մէջ դիակնութիւն կատարուելէ յետոյ, յուղարկաւորութիւնն ու թաղումը կատարուեցաւ երէկ։ Պ. Պրոսար 40 տարեկան էր։

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Ֆէրիզ Հասան էֆէնտի փաշա, նախորդ հրամանատար Ափրիկեան Տրիպոլսոյ, անկողնոյ կը ծառայէ, հրամայած է որ կայսպալատան բժիշկներէ միոյն յանձնուի նորա դարմանումը։

—Զմիւռնիոյ շոգենաւային Համիտիէ ընկերութեան արտօնատէր Եահեա Հայթի փաշա, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, այսօր Զմիւռնիա կ'ուղեւորի։

Եահեա Հայթի փաշա անցեալ շաբաթ օր կայս. պալատ գնաց և երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց։

—Թուրք լրագրիրք ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն Գասըմ Փաշայի ձորին վրայ։ որ յորդած ըլլալով օգը կապականէ, մանաւանդ ներկայ տաք եղանակին մէջ։

—Բազկրատցի վաթսունի չափ իսլամ գաղթականներ, որք մայրաքաղաքս եկած էին, Պրուսա դրկուեցան անդ բնակութիւն հաստատելու համար

ՄԱՔ-ՔԻՆԼԻԻ ՕՐԻՆՔԸ

(Տե՛ս Ա. երես՝ Դէջ)

ՔԱՐԻՉ, 22.—Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռիպօ Պ. Մաք Քինլիի (ամերիկեան մաքսերու վերաբերեալ) օրէնքին վրայ հարցապնդման մը պատասխանելով, ըսաւ. «Ակներև է թէ Միացեալ Նահանգները կ'ուզեն իրենց բնիկ արհեստագործութիւնը պաշտպանել Եւրոպոյ արտադրութեանց դէմ. Ցերանսա կարելին ի գործ կը դնէ բարեկամական եղանակաւ, այս կացութեան դարման տանելու համար, և կը կարծուի թէ այս ամերիկեան օրէնք մեծաւ բարեկամութեամբ ի կիր պիտի առնուի».

ՊԱՀԱՆԱՋՕՐԷՆ Ի ԼՈՆՏՈՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 22.—Այսօր Կրքնատիէ պահակազօրաց Բ. վաշտին զօրահանդիսին առթիւ, Ֆէյմրիճի դուքսը, զօրաց ուղղեալ բանախօսութեամբ մը, ցաւ յայտնեց վաշտին բռնած ընթացքին համար, որով անպատուած է իւր զինուորական համազգեստն ու պաշտօն. Յետոյ կարդացուեցաւ զինուորական ատենին դատավճիռն, որով երեք զինուորներ երկամեայ բանտարկութեան և ուրիշ երկու զինուորներ մէկ ու կէս տարուոյ բանտարկութեան կը դատապարտին. Դատապարտելոց երկուքը զինուորական չքադրաններ ունենալով, չքադրամբ հրապարակաւ կորզուեցան իրենց կուրծքերէն և գետին նետուեցան.

ՀԻՍՍԻԱՑԻՆ ԱՓԲՐԻԿԷ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ, 22. —(Ա. Հ. Գ.)— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մաւրիկներ (բնիկ Արաբք Մարոքի) յարձակած են Մէլիլայի խումբ մը բնակչաց վրայ. Թէ ո՛րչափ մարդու մեռաս կայ՝ յայտնի չէ տակաւին. Սպանիական կառավարութիւնն եղելութիւնն իմանալով՝ անմիջապէս խիստ հրամաններ տուաւ շուտով ձերբակալելու չարագործները.

—Սպանիական լրագիրք միահամուռ կ'ըսեն թէ կարեւորութիւն պէտք չէ տալ Մաւրիկներու յարձակման ի Մէլիլա, զոր հասարակ կռիւ մը կը նկատեն.

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 22.— Նորտ Տեյչէ Ալլ. Զայթունգ հաւանական չի համարիր որ Կայսրուհին Կայսեր հետ երթայ Փեթերսպուրկ. Արտաքին գործոց նախարար Պառոն Ֆոն Մարշալի Կայսեր հետ Անգլիա երթալն ևս որոշուած չէ կ'ըսէ.

ՄՈՒՏԷ, 22.—Երէկ իրիկուն մեծ հացկերոյթ Հէնիյ-լէքէն զբօսանաւուն մէջ. Ներկայ էին Կայսեր եղբայր Հայնրիհ իշխան և ծովակալք. Կայսրն այսօր կը շարունակէ իւր զբօսական պտոյտ նորվեկեան եզերաց երկայնութեամբ, և կ'այցէ Ռոմտալ.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 11 Յուլիս

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Նրեկ երեկոյ դոց. (Մինչ. Ս. Սէրի		19 27
Զօրաւոր դոցուելէն վերջը	»	19 27 1/2
Ընթացքի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուս	»	19 27
Կէս օրին	»	19 27
ԻՍԹԻԴԱԶԸ ՏԱՆԻԼԻ		
Նրեկ երեկոյ		55 25
Այս առաւօտ		55 15
Կէս օր		55 15
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԷԼԻՈՆ		
Փոխառութիւն	A. Սերի	39 3/4
»	B. »	23 5/8
»	C. »	19 33
ԲԱՆԿԵՏՈՒԹԻՒՆ		
Սուիթէթ ժէնէրալ	Ֆունտ Լ.	4 34
Գրեսթ ժէնէրալ	Ֆունտ »	9 8
Գանք ազ Գոնտ	» »	7
Սոս. Շանմ Լվլէնօր	» »	4 36
Թրամուէյ	» »	495
Բուտէլի երկաթուղի	Ֆր.	76 1/4
Բամպեռսկի Լավրեսմի	Գ. Կ.	138
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ		
Օսմանեան սոկի	տոկ.	100
20 Ֆրանկոց	»	87 28
Անգլիական սոկի	»	110 17
Մարք (գերմանական սոկի)	»	108
Իմպերիալ	»	90 20
Գրիմզի	»	51 17
Բուգլի թղթադրամ	»	7 75
» արծաթ	»	80 20
Մէտ. արծաթ. (տարբ)	»	108 8
Վիդնոց	»	103 20
Հինգնոց	»	103 15
Մեթալիք	»	100 10
Թուղթեր	»	12 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 22 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		92 65
» » 4 1/2 %		107 25
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.		18 27 1/2
Սամանեան երկաթուղի		77
» Բէյթի բամպեռսկի բ.		— —
Գանք Օթոման		582 50
Գրեսթ Լիոնէ		756 25
Իտալական Ռանթ 5 %		94 25
Հելլենական 5 %		470
Բրեսիլիթ Թիւրք (1890)		— —
Եգիպտական միացեալ		487 50
Գանք ազ Բարի		811 25
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ		— —
Սուէզի ջրանցք		23 2 50
Սպանիական արտաքին		75 1/2
Ռիո Թինթօ		— —
Մեռիմոնտ		— —
Զէք Լոնտրայի վրայ		25 25
Լոնտոն, 22 Յուլիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ		
Անգլ. ոսկեղէն		96 9/16
Օսմ. » Սերի Դ.		17 7/8
» » » Ա.		39 3/4
» » » Բ.		23 5/8
» » » Գ.		18
Փոխառութիւն 1877		102 3/4
Գանք Օթոման		13 1/16
Եգիպտական միացեալ (ամորտիսէ)		96 3/8
» առանձ. (բրիմիէրէ)		101 3/4
Յայտ Սանիէ		85 1/2
Ցոմանիալ (փոխառ. Բուլլը)		100 3/4
Հելլենական 5 %		92
Պոռթուգալ »		— —
Ռուսական 1889		— —
Փոխառութիւն Բարիզի վրայ		25 50

Վիէննա, 22 Յուլիս, ժամ 4 վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի		85 90
» Բէյթի բամպեռսկի		118 75
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ		116 50

Պերլին, 22 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 30

Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ		20 23
Բուգլ թղթադրամ		— —
Օսմանեան երկաթուղի		80
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.		— —

ԼՈՆՏՈՆԻ ԿԵԱՆՔԷ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 յուլիս

Երկու խօսք.—Ռէվիւ օֆ Ռէվիւս — 300 ոսկւոյ մրցանակ մը.— Բասթէօռ և իւր քննադատք.—Ամուսնանալն ուղի՞ղ է.— Երգ առ Սատան.—Բարոյավէպ մը.

Յուլիսն վարժարանաց փակման ամիսն է առ հասարակ. Յուլիսն ուսանողաց և ուսուցչաց ամէնէն սիրելի ամիսն է բնականաբար. Առիթէն օգուտ քաղելով ուրեմն, այս մի քանի ամիսներու միջոցին պիտի ջանամ քաղել Լոնտոնի կեանքէ ընթերցողաց համար ինձ օգտակար երեւցած նիւթերն և արձանագրել զայնս Աբեւելքի սիւնակաց մէջ.

Նփոթութեան մէջ եմ և չգիտեմ թէ ո՛ւսկից սկսիմ. Երբեմն նիւթի չգոյութենէ կը նեղուի մարդ, իսկ յաճախ ալ կարծեմ հակառակն ճշմարիտ է, նիւթի առատութիւնն զգրոցն ընտրութեան դժուարին կացութեան մէջ կը ձգէ. Վերեւ ըրած մի քանի խօսքերէս վերջ սակայն կարծեմ ներելի է բանալ խօսակցութիւնիս թերթի մը կամ հանդիսի մը վրայ, ըստ որում կ'ենթադրեմ թէ մեզմէ շատեր դպրոցի դիրքեր փակած ենք այս միջոցիս. Արդ, առանց աւելի ոնպէտ երկարաբանութեան սկսինք.

——

Այս անգամուան համար գրոյս նիւթ կ'ընտրեմ ի Լոնտոն հրատարակեալ նոր թերթի մը, տեսակին մէջ առաջինն, որ հաւանօրէն իր հետեւողները պիտի ունենայ քիչ ատենէն. Այս է Ռէվիւ օֆ Ռէվիւս կոչուած հանդէսն. Սոյն ամսաթերթ (Review of Reviews), որպէս արդէն անունն կը թելադրէ անգլիագէտ ընթերցողաց, նպատակ ունի աշխարհիս մէջ հրատարակեալ հանդէսներու վրայ հանդէս մ'ընել. այսպէս ուրեմն Հէնդէ-Հէնդէ-էց է անունը. Թերեւս Աբեւելքի ընթերցողներէ ոմանց ծանօթ է արդէն այս թերթ, այլ ուրիշներուն օգտին համար յիշենք թէ այսպիսի հանդէս մը հրատարակելու յանդուգն դաղափարն յղացաւ Պ. Սթէտ (Stead). Ապաքէն Սթէտի նման ստեղծիչ և տոկուն հանճարի և կամքի մը միայն կը վայելէր այդպիսի մի ձեռնարկութիւն. Սթէտ՝ անտարակոյս ծանօթ է մեզմէ բազմաց իր Բեւ Մէլ կէ-ղէթի մէջ գրած ժողովրդական և յաճախ ալ իւրար անցուցնող յօդուածներով, և որուն գլխաւոր վարիչն եղած է ժամանակին. Այսչափն լսած ենք անտարակոյս անցեալին մէջ, ուստի այժմ գանք ներկային.

Ռէվիւ օֆ Ռէվիւս առաջին թուոյն մէջ Սթէտ իր սոյն նոր հրատարակութան համար իր պատճառները կուտայ, զի յայտնի է թէ այս մեր պատճառաբանող ժամանակաց մէջ առանց պատճառի ոչինչ կ'ընդունուի... Սթէտ՝ Ռէվիւ օֆ Ռէվիւս հրատարակելու ձեռնարկած է խորհելով թէ զարդիս հրատարակեալ հանդէսներու և պարբերական թերթերու թիւն այնչափ շատ է որ հասարակ մահկանացու մը զայնս կարդալու կամ գէթ աչքէ անցուցնելու համար ո՛չ ժամանակ ունի և ո՛չ ալ միջոց. Այսպէս, Սթէտ կը ձեռնարկէ հրատարակել այս ամսական հանդէսն, որ ամուսն մէջ երևցած անգլիական գլխաւոր և այլ հանդէսներու կարեւոր մասերն կարտատպէ, յաճախ ալ քննադատութիւն մը կցելով ատոնց. Այժմ հաչիւն աւելի պարզ է կարծեմ. Մարդ փոխանակ անթիւ անհամար հանդէսներ առնոյ կ'ատանայ Ռէվիւ օֆ Ռէվիւս՝ վեց բէնով (երեք դահեկան) և արդարեւ իր ձեռքն կ'ունենայ աշխարհի առաջնակարգ հանդէսներու ամենակարեւոր յօդուածներն, բնականաբար շատ համառօտեալ. Բաց ասոնք իւրաքանչիւր թիւն կը պարունակէ առաջնորդող ընտիր յօդուած մը կամ տեսութիւն մը Աշխարհի Առաջնորդներու վրայ.

Զարմանք չէ ուրեմն որ անգլախօս աշխարհն բերկրանօք ողջունեց այս հանդէսի երեւումն. Ամերիկայէ և Աւստրալիայէ, Հնդկաստանէ և Եգիպտոսէ, ամէն կողմէ շնորհակալութեան և քաջալերութեան նամակներ կ'ստանայ հրատարակիչն տակաւին. Ըսի թէ՝ Սթէտ ինքզինքն հասարակաց շահուն տուած է. Աւասիկ ասոր նոր ապացոյց մ'ևս. Սթէտ այժմ կ'աշխատի անգլախօս երկիրներու մէջ Բէնների թղթատարութիւն հաստատել որպէս է արդէն ատ Միացեալ Թագաւորութեան մէջ. Արդէն իսկ ընդունած է շատ մը առաջնակարգ անձանց ստորագրութիւններն, զորս ի մտոյ վեհ. Թագուհւոյն պիտի ներկայացնէ. Յաջողութիւնը շատ կասկածելի չէ, Սթէտի անունն բաւական դրաւական մը կը համարուի առ այդ. Այս չափն ալ ընդհանուր կերպով, այժմ կը մասնաւորեմ խօսքս Ռէվիւ օֆ Ռէվիւսի յուլիսի մասնաւոր թուոյն վրայ. Ընթերցողներէ ոմանք յիշեն թերեւս ի՞նչ որ ամիսներ առաջ—ծրենդհան արձակուրդիս — գրած եմ այս սիւնակներու մէջ՝ Անգլիական թերթերու մասնաւոր թիւերու նկատմամբ. Ատ հանդէսներ ունին իրենց ծննդեան թիւերն, ամրան թիւերն, մասնաւոր թիւերն և այլ չգիտեմ ի՞նչ թիւեր. Ռէվիւ օֆ Ռէվիւսի այս մասնաւոր թուոյն վրայ խօսելով յիշած պիտի լինիմ անգլիական կարգի մը նշանաւոր հանդէսներն.

Մասնաւոր յօդուածոց վրայ ակնարկ մը ձգելէ առաջ յիշեմ այս անդամի մի նորութիւնն. Սթէտ 300 ոսկւոյ մրցանակ մը կը խոստանայ կանանց համար միայն. Մրցանակն պիտի տրուի այն կնոջ կամ օրիորդին որ ժամանակակից պատմութեան վրայ ամէնէն յաջող քննութիւնն կ'անցուցնէ. Աւասիկ փայլելու առիթ մը մեր ընթերցողուհեաց համար. Պարագայից բերմամբ այդ մրցումէ արտաքսեալ դոլով, մրցման մասնաւոր պարագայից եւ պայմանաց նկատմամբ աւելի ըստոյգ տեղեկութիւններ առնլոյ անփոյթ գտնուեցայ անչուշտ. Զուգադիպութեամբ թէ մասնաւոր հաշուով կանանց մրցանակի այս առաջարկէ վերջ կուգայ յօդուած մը Օր. Ֆոսէթի, Քէյմբրիճի դիւցազնուհւոյն նը-կատմամբ. Ընթերցողաց ծանօթ է անշուշտ Օր. Ֆոսէթի՝ Քէյմբրիճի համալսարանի մէջ տարած փառաւոր յաղթանակն.

——

Բասթէօռեան դրութեան վրայ գրուած յօդուածին վրայէ լռին անցնիլ թերեւս եթէ մտերս Աբեւելքի մէջ տեսնուած բժշկական հակառութեան յիշատակն դեռ թարմ չըլլար միտքիս մէջ. Տր. Ջօլան՝ Գանրէսբորէրէ Ռէվիւ (Contemporary Review) եւ Տր. Թէյլըր՝ Նեշընալ Ռէվիւ (National Review) մէջ խիստ չափազանցեալ եւ մոռացածին կը հուչակեն այդ դրութեան վերագրեալ ընդհանրացած հաւատքնիս. Տր. Ջօլան երկար ատեն Բարիզ ապրելով խնդիրը ուսումնասիրութեան մասնաւոր առարկայ ըրեր է և վերջապէս անոր (Բասթէօռեան դրութեան) անօգուտ և կամ աւելի առաջ երթալով վնասակար իսկ լինելուն համոզուած է եղեր. Տր. Ջօլան խնդրոյ տակ կը թողու նաեւ Բասթէօռի ներկայացուցած թիւերու ճշդութիւնն. Այս յօդուած անգլիական նշանաւոր հանդէսի մը մէջ երևնալուն եւ յօդուածագիրն ալ քիչ շատ բանէ եւ կամ արհեստէն հասկցող մէկն լինելուն, ըսածներն ալ կարեւորութենէ բոլորովին զուրկ չեն անշուշտ. որչափ ալ սքանչացող մը լինիմ Բասթէօռի. Վերջ ի վերջոյ Տր. Ջօլան՝ անպատճառաբանական (անբանական) եւ անգիտական կը համարի ներմուծել մարմնոյն մէջ պատուաստան, որուն թոյնին վրայ ներդործելու եղանակին նկատմամբ սակաւ ինչ գիտեն եւ աւելի նուազ թոյնին նկատմամբ.—Բայց ի՞նչ կ'ընեմ, մի՛ գուցէ հակապատուաստեան մը համարուելով չանթեր տեղացուի գլխուս. Բայինէն, ես անկարող եմ կարծիք յայտնելու այդ մասին, գէթ առայժմ, այլ ըսածներս Լոնտոնի Վ.-ղէթ-ի մը տեսութիւններն են, որք խորհեցայ օգտակար կրնան լինել խնդրին ուսումնասիրողաց.

——

Արդ կուգանք ընդհանուր ընթերցողաց համար աւելի հետաքրքրական նիւթի մը. Յօդուածին վերնագիրն է «Ամուսնանալն ուղի՞ղ է երբէք». Աւասիկ մեզ ծանօթ հարցն որ միշտ կը յուզուի, կը ծեծուի, պահ մը կը մարի, այլ միշտ կ'ապրի եւ անչուշտ պիտի ապրի ցորչափ մարդկութեան երկու կէսերն կ'ապրին. Յօդուածը զառաջինն երեւցած է Եունիվըրսալ Ռէվիւ-ի (Universal Review) մէջ. իսկ ո՞վ կը կարծէք թէ է յօդուածագիրն. նոյն ինքն Թօլսթոյ. Թօլսթոյ ալ կը տասխանէ այս հարցին եւ խնդիրը կը լմնցնէ և կամ լաւ եւս այնպէս կը կարծէ. Բայց ըսինք քիչ մ'առաջ թէ պատճառաբանող ժամանակի մը մէջ կ'ապրինք մեք եւ առանց պատճառի բան մը չենք կրեր (ի բաց առեալ անուղղներս). Ըսենք իր փաստերն ուրեմն.

Թօլսթոյ՝ սէրը մարդկութեան անհեթեթ կ'անուանէ. Ընկերութեան՝ սիրոյ նկատմամբ ունեցած բարձր գաղափարն Թօլսթոյ կը վերագրէ թերթեւամտութեան և ոմանց աշխոյժ երեւակայութեան. Մեր սէր կոչածն կ'ըսէ սխալ է և չափազանցեալ և արժան ամէն չարեաց. «Ճշմարտութիւնն այն է որ» կը շարունակէ Թօլսթոյ, ամբողջ բանը անարժան կարեւորութեան մը բարձրացուած է բանաստեղծներէ և վիպասաններէ, և թէ սէրը իր զանազան զարգացմանց մէջ մարդուն ամենալաւ ոյժերն սպառելու անյարմար առարկայ մ'է. Սէր և բոլոր վիճակք որք կ'ընկերանան և կը հետեւին իրեն կրնանք փորձել յաբձակս և յոտանաւորս, հակառակն ապացուցանելու համար, թէ բնաւ չը կրնար և չը դիւրացներ մարդուն արժանի նպատակ մը ձեռք ձգելու, բայց միշտ զայն աւելի կը դժուարացնէ.» Այս օրինակ կարգ մը նրբին տարաբանութիւնէ վերջ կը յաւելու թէ «ամուսնութիւնը հակաքրիստոնէական է.» Աւասիկ հայհոյութիւն մը, կ'ըսէ Սթէտ իրաւամբ, մարդկային բնութեան ամենալաւ մէկ տարրին դէմ. Թօլսթոյ իր ըսածներն Ս. Գրքէն եւս ապացուցանելու յաւակնութիւնն ունի. Լեթ Բրիստոս ո՛չ միայն չ'հաստատեց ամուսնանալու դրութիւնն այլ և իր սովեցուցած սկզբունքներն հակառակ են ամուսնութեան.... Խեղճ ու կրակ փաստ մ'ալ առաջ կը բերէ Թօլսթոյ թէ Քրիստոս ինքն չ'ամուսնացաւ և ոչ ալ իր աշակերտներն. Մրպիսի առաձգական բացատրութիւնք.... Մէկ բան մը մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է. այս ամէնը ըսող Թօլսթոյն ինքը ամուսնացած և երկուսանեակի մը հայր գտակաց ալ հայր է եղեր. Վախցած է արդեօք աստի. Քիչ մը ուշ է սակայն ապաշխարելու համար. ցաւալի է ապաքէն որ իր դատողութիւնն և խիղճը կեանքին այսչափ ուշ ատենին են լուսաւորուեր.... Ռէվիւ-ի անկողմնակալ է սակայն և այս յօդուածէ անմիջապէս վերջն կը դնէ օտար թերթէ քաղուած մը, յորում Թօլսթոյ անխնայ կը քննադատուի իր այս նոր վարդապետութեան համար. Այլ այս նիւթէն ալ հեռանանք, զի «փափուկ» է և անհատական խնդրոց կարգէն է.

——

Յաջորդ յօդուածն է նմոյշ մը Հարբրոս Մընթհլի Մակազինի (Harpers Monthly Magazine) մէջ հրատարակեալ «Երգ առ Սատան» վերտառեալ ոտանաւորէն. Ժամանակէ մը ի վեր կը շարունակուի այս ոտանաւոր վերոյիշեալ թերթի մէջ և այժմ կը վերջանայ. Այդ կտորը կարդալէ վերջ մարդ ինքնաբերաբար կը բացագանչէ. «Ո՛ բարք, ո՛ ժամանակք». Հին բարի ժամանակաց մէջ մարդիկ չատատածոց կ'ուղղէին իրենց երգեր. Քրիստոնեայ աշխարհ բարձրելոյն ուղղած է և կ'ուղղէ իր փառաբանութիւններ, մինչ մեր այս լուսաւորեալ դարի մի զաւակն—Իտալացի մը—Սատանի կ'ուղղէ իր երգն. Աւելի ևս ստորնանալու տեղ մնա՞ց արդեօք խե՛ղճ մարդկութեան... Եւ «խեղճ մարդկութիւն»ը բարւոքելու համար ալ աշխատողներ կամ դէթ գրողներ չեն պակսիր, որպէս կը տեսնենք մի՛ և նոյն հանդիսի յաջորդ քանի մը յօդուածներէ, որոց հեղինակքը սակայն այնչափ կը տարբերին իրարմէ որ կ'ստիպեն զմեզ անտարբեր գտնուիլ իրենց յօդուածոց և անցնիլ.

——

«Եկի, տեսի, յաղթեցի» է յօդուածի մը խորագիրն արտատպեալ Նօրթհ Ամերիքքն Ռէվիւէ (North American Review). Այս յօդուածի հեղինակուհին է Տիկին մը, հաւանօրէն Ամերիկուհի մը, որ ամերիկացի աղջկանց յետրոպա ունեցած դիրքը կը նկարագրէ. Յօդուածագիր Տիկինը կ'ըսէ թէ ամերիկացի աղջիկն կրնայ վստահ լինիլ թէ աշխարհ կը խօսի իր վրայ, թէ աշխարհի ամէն կողմերն կ'արշաւէ Ամերիկուհին, անտարբեր աչօք և հանդարտ սիրտով անցնելով Ռուկիանն կամ Հիմալայան. թէ սիրոյ, հիացման և գովեստի արժանանալու մէջ Ամերիկուհիք կը գերազանցեն իրենց սեռի ուրիշ ազգեր. թէ աշխարհի ամէնագեղեցիկ կիներն Ամերիկուհին է, թէ երբ ի Լոնտոն կամ ի Բարիզ, ի Համպուրկ կամ ի Նիս հանդիպիս գեղանի կնոջ մը վստահ կրնաս ըլլալ որ նա է Հէլլէնը Տէնվըրի կամ Քանասսի (Ամերիկայի կարճ խօսքով). Ասկէ աւելի եւս կ'ըսէ Տիկինը, թէ աշխարհի ամէնէն խորամանկ կիներն եւս Ամերիկուհին է. առ այս Ամերիկուհեաց աշխարհի ամէն կողմերն ցրուած լինելն ի մէջ կը բերէ. Այս ամէն ըսածներուն ճշմարտութիւնը խնդրոյ տակ ձգելն չատ դժուար գործ մը չէ թերեւս. Տիկինը սակայն մէկ չիտակ խօսք մ'ըրած կ'ըլլայ անչուշտ երբ կ'ըսէ սրտի ցաւօք թէ՝ եթէ ամերիկուհին քիթին մէջէն խօսիլը ձգէր... կանանց հետ գործի, նա՛ մանաւանդ խօսքի բռնուիլն գէշ կացութիւն է կ'ըսեն, ուստի եւ ես չեմ ուզեր հակասել մեր Տիկինին ըսածներու, մինչ իսկ եթէ իմ Ամերիկուհեաց նկատմամբ ունեցած ծանօթութիւնս այդչափ փայլուն գոյն չվերցուցնէ.

——

Զոր գործի մը ձեռնարկած լինելս կ'զգամ արդարեւ. բայց ընթերցողաց համբերութիւնն բոլորովին չորցուցնելէ առաջ պատմեմ նաեւ բարոյավէպն Պլէքվուտ (Blackwood) առնուած. Պատմութիւնն խիստ գեղեցիկ ոճով գրուած բան մ'է բնագրին մէջ եւ հաւանօրէն լաւ ընդունելութիւն պիտի գտնէ անգլիացի ընթերցողներէ. Պատմութեանն ուրագիծն է հետեւեալն.—Պատմութեան անունն է Մայր մը կրնա՞ հոռչ.

Փետրվարի սկիզբներն, ցուրտ գիշեր մը, Լոնտոնի ամէնէն աղքատ եւ բազմամարդ թաղերէն միոյն մէջ, տան մը անպաճոյճ սենեկին մէջ նստած էին երիտասարդ քահանայ մը եւ ծերունի քահանայ մ'. Դրան զանգակը կը հնչուի իսկոյն եւ անմիջապէս դուռը բացուելով սեւեր հագած բարձրահասակ կին մը ներս կը մտնէ. Դեղեցկադէմ էր և ունէր հրապուրիչ ձեւեր որոնն նմանն Հայր Վ. տեսած չէր երբէք. Դէպ ի նա առաջանալով կինն, ցած, յստակ և դաշնակաւոր ձայնով մը կ'ըսէ, «Ներեցէք ինձ, սիրելի հայր, այսպիսի դիշեր մը և այս ատեն զձեզ վրդովելուս համար. բայց ձեզմէ զատ ուրիշ մէկը չէր կարող կատարել ի՞նչ որ պիտի խնդրեմ ձեզմէ յանձնառու լինել. Բաժնուող և սիրալոյ հոգիի մը երջանկութիւն և մխիթարութիւն բերելու համար կուգա՞ք ինձ հետ. Եւ կը հաճի՞ք հետերնիդ բերել Սուրբ Հաղորդութիւնը որ խոստովանելէ և արձակուելէ վերջ կարող ըլլայ խաղաղութեամբ երթալ». «Սիրելի Տիկին», կը պատասխանէ Հայր Վ., «Առաւօտէն ի վեր ճաշած չեմ. Հանդերձներս բոլորովին թրջած են և ես չափազանց յոգնած եմ. Ինձմէ արժանաւոր Աստուծոյ ծառայ մը քեզ հետ պիտի երթայ.»

«Ոչ», կ'ըսէ նէ, անձկանօք անոր նայելով, «կ'աղաչեմ զձեզ, ինձ հետ գալ, զի ձեզի զրկուած եմ և ժամանակը կարճ է. Կ'աղերսեմ զձեզ գալ ինձ հետ առանց յապաղման». Նէ այնչափ սրտանց կը թախանձէ որ քահանայն իսկոյն վրան անցուցնելով կը բերկնոցը դուրս կ'ելլէ այդ գիշերվայ հետ.

Վերջապէս նէ կանգ կ'առնու դը բան մը առջեւ և գայն բաղխելէ վերջ քահանային դառնալով կ'ըսէ. «Տեղը ցուցի ձեզ և պատմեցի ձեզ հոս տեղ բնակողին մեծ պէտքը. Աւելի ոչինչ կրնամ ընել և պարտիմ երթալ. Հօր Աստուծոյ օրհնութիւնը, Որդին Աստուծոյ սէրը, և Հոգւոյն Աստուծոյ օգնութիւնը հետդ երթայ». Կը հեռանայ նէ իսկոյն եւ դուռը կը բացուի պատուաւոր տեսքով սպասուհիէ մը, որ յաւէտ ապշած կը թուէր քահանայն տեսնելով.

«Մահուան անկողնոյ մը գալ խընդրուեցայ», կ'ըսէ քահանայն, «ինդրեմ, զիս իսկոյն տեսնեակը տար».— «Հոս մահուան անկողին չկայ, ոչ ալ եղած է այսչափ ատենէ ի վեր, բայց թերեւս լաւ կ'ընես եթէ ներս գալով բացատրես երիտասարդ տիրոջս» կ'ըսէ սպասուհին չփոթած. Այս բանելով սպասուհին կ'առաջնորդէ զքահանայն տիրոջը, որ առանձինն նստած էր զարդարեալ սենեկի մը մէջ, հաւանօրէն ճաշին սպասելով.— Հայրը կը պատմէ երիտասարդիը՝ իր հոն գալուն եղանակը. Երիտասարդն զթալով քահանային վրայ կ'ըսէ թէ հաւանօրէն զոհ գացած էր չափազանց զթասիրտ այլ մոլեռանդ կնոջ մը փափաքանաց, որ սակայն սխալ տեղ առաջնորդած է զինքն, և թէ դժբաղդաբար չէին կրնար ուղիղ հասցէն տալ իրեն, ըստ որում զինքն բերող կինն արդէն հեռացած էր անտի.

«Բայց չպիտի թողում զքեզ», կ'ըսէ երիտասարդն, «մինչև որ լաւ մը չտարբնաս և չկերակրուիս». Շուտով կը մտերմանան իրարու հետ և կարծես անխմանալի կերպով իրարու կը քաշուին, իբր թէ տարիներով մտերիմներ եղած լինէին.

«Ես ատենօք ձեր եկեղեցիին կը պատկանէի» կ'ըսէ երիտասարդն յաւէտ տխուր ձայնով մը. «բայց հիմա և ոչ մի եկեղեցիի կը պատկանիմ. Մօրս մահուանէն ի վեր ոչինչ իրական կը թուի ինձ. և կը զգամ թէ՝ եթէ նա ո՛ և է վիճակի մէջ ապրելու լինէր, ինձ հետ հազորդակցելու կերպ մը պիտի գտնէր, զի երկինք իսկ կարող չեն ուրախութիւն բերել իրեն եթէ ես դուրսը փակուած եմ. Երջանկութիւն կ'ուզեմ, մայրս կ'ուզեմ, իմ հին լեցուն կեանքս ետ կ'ուզեմ. Չկրնար ճշմարիտ բլլալ թէ նա կ'ապրի ո՛ և է տեղ մը, ո՛ և է վիճակի մէջ և մնացած է իր մէկ հատիկ զաւակը, իր մանչը, իր ընկերը և իր բարեկամը. Հայրս յանկարծակի մեռաւ սրտի հիւանդութենէ իմ ծնելէս առաջ, և իմ մայրս և ես իրարու էինք ամէն ինչ յամենայնի, իրարմէ հեռի խորհուրդ մը չունէինք. Ոչ, չէ մեռած իրապէս գացած է յաւիտենականապէս».

«Լաւ եկո՛ւր, ետ եկուր, կ'ըսէ քահանայն, հաւատքին և եկեղեցւոյն որ ըրաւ քու մայրդ ի՞նչ որ էր և ի՞նչ որ է». Ակէ վերջը երիտասարդին զգացումները նկարագրել անկարելի է. բայց ժամանակ մը վերջ իր լաւագոյն բնութիւնը կը յաղթէ բոլորովին և քահանային առջեւը ծնրադրելով կը գոչէ. «Զիս հետ ընդունէ՛, կ'աղաչեմ զքեզ և օրհնէ զիս, ո՛ հայր իմ». Հայր Վ. հաւանեցաւ ասոր և գնաց կիսը գտնուող սենեակն երիտասարդն առանձին թողլով. Գրատան մէջ կը տեսնէ զինքը հոն բերող կնոջ պատկերը.

Մինչ քահանայն հանդարտ կը կենար, իր նոր բարեկամն մտնելով կ'ըսէ. «Օրս լուսանկարը կը դիտես. իրեն չատ նմանն է. գեղեցիկ չէ՞. Զե՞ս զգար այժմ թէ իր քաղցր ընկերութիւնը կորուսանելուս համար որչափ տխրելու եմ. Զարմանալի չէ՞ որ այսօր ուրիշ ո՛ և է ատենէ աւելի իրեն մեռա կը զգամ ինքզինքս. Ցիրաւի, հիմայ կը զգամ թէ նա իրօք մեռած չէ, իբր թէ նորէն պիտի գտնենք զիրար. Խոստովանութիւնս հաճէ՛ ընդունիլ հիմա, հայր, և տուր ինձ արձակում քննանալէս առաջ, և այն ատեն այնպէս պիտի զգամ իբր թէ մեր մէջտեղը գտնուած սեւ պատը քակուած է յաւիտեանս». «Յօժարութեամբ, զաւակս», կը պատասխանէ բարի քահանայն.—Ասոր հետեւող խօսակցութիւնը մէջ չենք մտներ. շատ ուշ կը բաժնուին իրարմէ, հետեւեալ առաւօտ եկեղեցիին մէջ զիրար գտնելու կարգադրութեամբ.

Երեւակայեցէք ուրեմն հայր Վ.ի յուսախաբութիւնն երբ հետեւեալ առաւօտեան պաշտաման չանտներ երիտասարդն. Կը տխրի. կ'երթայ երիտասարդին տունը. դուռն իսկոյն կը բացուի. բայց ո՜հ, սպասուհին դէմքը այլայլուած է այս անգամ. Հեծկլտանօք սպասուհին կ'ըսէ «Մեռած է, գացած է, երէկ գիշեր մեռաւ. ո՛չ ձայն, ո՛չ աղաղակ. ինձ ամէնէն լաւ տէր մը. Պատուիրեց երկանս կանուխ արթնցուցնել զինքն, բայց երբ երիկս գնաց զինքն արթնցուցնելու, հանդարտ ու խաղաղ պառկած գտաւ, մարմարիոնէ արձանի մը պէս.»

Հայր Վ. կ'երթայ սենեակը և կը տեսնէ գնա երջանկութեան այնպիսի նայուածքով մը իր երիտասարդ դէմքին վրայ որ պարզապէս կը ցուցնէր թէ նա չէր զգացած միայնակութիւն, ո՛չ ալ վախցած էր մահուան հրեշտակէն երբ սա եկած էր առնուլ զինքն.

«Ո՞վ կրնայ կասկածիլ թէ իր մայրն էր որ զիս կանչեց երէկ գիշեր» կ'ըսէ քահանայն իւրովի, «քանզի մայր մը կրնա՞ մոռնալ երբէք, նոյն իսկ յերկինս, իր աչխարհի վրայ ունեցած սիրոյ զաւակն.»

Արդ, ասոնք ընթերցող, չանացի աւասիկ խօսքս պահելով Ռըվիւ օֆ Ռըվիւզի յօդուածներէ մի քանի քաղուածներ ընել. Գալ անգամուան խօսակցութիւնիս հաւանօրէն պիտի լինի Լոնտոնի կենդանաբանական պարտիզին վրայ, ուր քանի մ'օր առաջ այցելելու բաղդն ունեցայ. Քիչ ատենէն զիրար գտնենք ատ ուրեմն.

ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

Հայերէնի և ֆրանսերէնի հմուտ, ինչպէս նաեւ նախնական ուսմանց տեղեակ վարժուհի մը կը խնդրուի երկու դեռահաս օրիորդաց առտնին ուսուցչութեան պաշտօնով, լաւագոյն յանձնարարութեամբ պահանջելի.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՂՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ ԱՆԳԼ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լենտըն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետերաց Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալ ուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և մինչարդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

51

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	» 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » »	» 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանաց և սակագնաց։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ Համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաքու, Անանիատիս խան։

3

ՏԱՄՆԷՆ ՈՒԹՕՐ ջղացաւ և գրիպ խու ցաւերը մէկ քանի վայրկեանի մէջ կ'անհետանան Տ. Գըլերդանի Բէնիլ Տը Թէնիպէնթինի հատիկներուն գործածութեամբ։ Այս հատիկներուն երեքը չորը գրեթէ անմիջական թեթեւացում կը պատճառեն։

Իւրաքանչիւր սրուակ կը պարունակէ տերեսուն հատիկ, որով անոնցմէ զուսմարով մը կարելի է բուժել գլխու ցաւ մը կամ ջղացաւ մը։

Բան որում Թեռէպենթինի մուղը պէտք է մեծ խնամով գործածուի, հարկ է զգուշանալ կեղծերէն և երբ երաշխաւորութիւն պահանջել որ իւրաքանչիւր սրուակ կրէ Տր. Գլերդանի սաստրպրութիւնը։

Ի ԲԱՒԻԶ, Լ. ՖՈՒԼՈՒ, 19 ժագոպ փողոց։ 64

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Օր	յունիս	Ժ. Ր.	Երթ.	Գիծ	Յանձնարարութիւն
Բշ.	9 21	2 նր.	Օտեսա		
Դշ.	10 22	5 նր.	Ալէքսանդրիա		
Դշ.	11 23	10 առ.	Աստրախան		
Դշ.	11 23	10 առ.	Սեվաստոպոլ		
Եշ.	12 24	2 նր.	Օտեսա		

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէշ Գարու։ 10

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՔ

Երբեմն Ամէլիոյ, Կ. Գալաթիոյ և Օրտեայի գիծերուն

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼԼԸՆ ՈՐԴԻՔ ԼԻՆԿ

Առաւանք	Թուոյ	Առաւանք	Թուոյ	Առաւանք	Թուոյ
Ազգանս	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բայէրմն	3200
Անգլիա	3000	Կալիֆէ	5500	Բանտեր	1700
Աղուլլ	5500	Կիգանս	2200	Բլաֆէ	1500
Աբիս	300	Կոզլ	1800	Բոլս	1000
Աբիսսգ	4000	Կրօանս	2200	Գուիդգ	2800
Գասանս	3000	Հիրս	2000	Դիսալիթ	4400
Գօրսարենս	220	Հիտալկ	3000	Դիմարդգ	3200
Գրանս	2000	Հիտանս	7000	Լոլլ	3000
Գրիֆիսլ	8800	Հանգեր	1200	Լոսէ	3500
Գէլլրս	26 0	Լամկս	4000	Լոզարիս	3500
Գուլիբրս	2500	Ձիւնս	2300	Մայէրնս	4000
Գասէս	2100	Գէլլոս	2000	Մանգիսկս	8200
Գագս	2000	Գոլլինս	4200	Պարֆս	2000
Գսոս	2000	Գոմնս	2200	Ռ Լմիս	2000
Զիբակս	1000	Լէս	1000	Սարէնս	4300
Գիլս	4000	Լէբանթս	4500	Թ Լեիլրն	3000
Գոլրսաս	8400	Լիվրնս	2000	Թուրս	1200
Տիգս	2500	Մարս	1500	Թորիս	2800
Տամնս	800	Մարենկս	4300	Թորրիսս	900
Տուրս	4100	Մարգէլլս	6500	Ուրիս	5000
Տրաս	2600	Մելս	2000	Վ ոլիմուրս	5000
Իսպանս	00	Մա. ինս	3100	Եէս	3600
Իտրաս	3000	Նէլ	2000	Զէգրա	1000
Էլէգթրս	3200	Օրլանս	3000	Տիվանրնս	200
Ֆրանս	2600	Փէլլս	5000	Ֆրանս	200
Ֆալրան	800	Գրանս	4 00	Զէրս	140
Ֆիս	700	Օգգս	2000	Մոսքիթս	120
Լիմիրլեն Մանրք					8000
Բրբիրեն Մանրք					8000
Լիգիրեն Մանրք					8100

Օգրանդս շոգենաւը, նաւապետ Արիքիթ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հիլ և ամսոյս 25ին պիտի մեկնի ուղղակի ատ գալու համար։

Ուղեւորներու համար ուրիշ դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՐԴԻ Գալաթա, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Գալաթիա 11

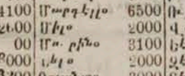

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէլբուրնի Գլխաւոր Բանուորներ

Առաւանք	Թուոյ	Առաւանք	Թուոյ	Առաւանք	Թուոյ
Գանգես	4200	Ոֆինքս	3000		
Ֆերս	4000	Օսպրեյ	3000		
Օսմանլի	4000	Նէրեթիս	3000		
Սէռսդրեթ	3250	Բէրա	3000		
Թիպս	3250	Լօգիս	800		
Մաքսայա	3250	Օլիմպս	800		
Մարիսֆիր	3250	Սեսիլ	700		

Սէռսդրէ՝ շոգենաւը, նաւապետ Պրաուն ամսոյս դէպի 29ին Լիվերբուլէն ատ կ'ուղղուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ Ուիթոլ խան

ՇԷՏՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 99 31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվերբուլ.

Արտօնատէր Ս. ՏՅԱՄԱՏՅԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԶԵՆԻ ԼՐԱԳՐՈՒՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՑԺ

Պիտի գտնեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տոքթ. Բիճէսի Սնուցիչ Հիւթը

Այս պատրաստութիւնէն խմելի դգալ մը, կէս գաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժակաւոր և անուշիկ ըմպելի մը, որ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, զարմանալի կերպիւ կ'ուժեցնէ մանուկներն և առողջ, զօրաւոր և հուժկու կ'ընէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Բիճէսի Սնուցիչ Հիւթէն խմելի դգալ մը, փոքր քանակութեամբ թաց ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով յառաջ կը բերէ մածուն մը որուն վրայ պէտք է աւելցնել 90 տրամ եռացող ջուր կամ կաթ, հոգ տանելով խառնելու մինչեւ որ եռայ. կարելի է զայն գործածել նաեւ ծծակի մէջ։

Անհրաժեշտ դատուած է այն մայրերուն համար որք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին։

Գնորդներէն կը խնդրուի լաւ որոշել թէ զանկի՞ն թէ մեր համար է։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր տղաքներն առողջ և քաջակազմ ըլլան, հարցուցէք Տր. Բիճէսի Սնուցիչ Հիւթն որ կը գտնուի գործակալին քով։ ԼՅՄԻԹՆԻՆ ԳԱՐՈՒՆԱՆ

Գալաթիա, Վէրվուտ պանկանոցին քով թիւ 95 և 97 106

ՈՍԿԵԱՅ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ ՍՏԱՄՈՒԲՈՒ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆ

ՊԱՏՈՒՈՑ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ 107

Ցիրանսայի և օտար բժշկաց 4000է աւելի ներբողելոց վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է։

Կ-ԱՐ-ՐԻՒ Ի ՀԱՐՏԱՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԳՐՈՒՄԵՒԻ Կ'ԱՐԵԼՆԻ ԻՐԱԳԻՆԸ

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

ԻԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Գալաթիա Պէօյիւք Միւէյթ խան, միջազգային թղթատարաւան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունը, որ արժանաւոր համաւար մի ստացած է մեզ, այս ամսոյ եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումի կ'ընդ, որ արդէն բաւմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են օժտի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կերազգեստք, քալիքս, քրտնէ, թաշկինակ, սեղանի պիտոյք, շապիկ, շապիկներ, ստամանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդազգեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան հանմանա ճաշակով ու չքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելումի բրած է նաեւ տպագրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ծոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յանձնարարելիները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրպարբն։ Կը գտնուի նաեւ մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բաթիներ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԶԿԱՑ 8

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211. Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կոշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Պոթին կալոշ	ղրշ	95
Պոթին	»	67
Մոյկ	»	150
Սկարբին	»	52
Պալատական կալոշ	ղրշ	45
Կանանց մուճակ	»	40
Կանանց սկարբին	»	45

17

ՀԱՋԻ ՇՆԶԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՇԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

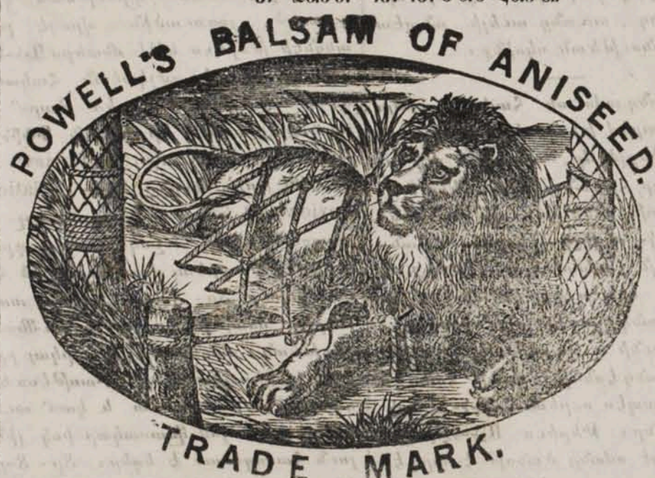

ՇՆԶԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՁԱՓՈՂԻ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դեմ իրը ապահով դարման այս դեղին վայելած հմտաւոր միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բաուէլ կ'ըստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն Նէրվի թնդանօթակրոն վրայ, ի Ուիթ, ըն. կոմխա.

«Սիրելի պարոն, Բան որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ դիւրերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցուցնել, վ. սեմ. Նոսն քարթինէսյան ձեռաբանց ինձ գործածել ձեր անգուգական բալասանէն անիտանի հատիկներով և կրնամ հաւատալ ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առաջ իսկ պէտք ունենալու գործերս գործելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն պլոյց։ (Որ.) Վ. ԼԻՆԶԷԼ, նէրվի թնդանօթակրէն։»

Կը վաճառուի ամէն գեղատանց և արտանեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԼԻ, 4, Ապիսն Բալէյս, Պլաքֆրիարս բրա, Լանտան։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով։

106 Մ. ԷՅՄԻՆԵՆ ԳԱՐՈՒՆԱՆ

Անգլիական Լեգէոնատուր մթերանոց, Վէրվուտ, պանկանոցին քով, կայսրան թրամաւէյից, 95 և 97

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de parcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement,

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME, Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Chimiste Lastes, perfectionnée et préparée par Mario LECHAUX, Pharm.ien, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

VICHY

ՍԼԷՆԴ-ԵՈՐԻ ԱՂԲԻՒՐ

կամ ԼԱՌՈՅ ՍԼԷՆԴԵՈՐ, գեղագոյն, Բլաս Լիւքս, Վիշի

Ամէնէն թարմն և հեռաւորաբար ամէնէն կազդիչն և փոխադրութեան մէջ ամէնէն նուազ անայլայլելին, գերեզմանց գաղմանի ընդդէմ լեարդի, ստամոքսի և մէջքի հիւանդութեանց, ուռղի և յօդացաւի։ Գինն է՝ 50 շիշոց սնտուկը 20 ֆրանք։ Կեղծերէն զգուշանալու համար, իւրաքանչիւր շիշի պիտակին վրայ փնտռել սա տառը։ N. Larbaud Pharm.ien

Գրուխթիւնը

ԿԵՂԻ. ԴԵՂԱՎԱՃԱՌՈՒ ԵՒ ՀԱՆՐԱՑԱԻՆ

64 ՋՐԵՐՈՒ Վ.ԱՃԱՌԱԿԱՆ 12—12

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻՆ. Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԼՈՎԴԻՎ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Արեւ. ձեռն. թ. 2 Բշ. եր.	Կամ. ձեռն. թ. 4 Ա.մ. օր	Կամ. խառն. թ. 52 Ա.մ. օր
	Երեկոյ ժ. Վ.	Երեկոյ ժ. Վ.	Առաւ. ժ. Վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնումի	7 20	8 13	7 50
Գուրմագարա			8 08
Նէտիթ-գուլէ			8 22
Մագրիգիւղ			8 39
Ալյսթէֆանոս			8 52
Փիւրիւք—Զէքմէճէ			9 03
Իրարթա—գուլէ			9 47
Հաստրիքէյ		9	46
Զաթարճա			11 06
Գէօգպէճէ	9	50	10 46
Պինէքլի			12 51
Զէրբէսգէզ ժամանումի		12	02
Զէրբէսգէզ մեկնումի		12	04
Զօրլու	11	50	12 47
Մաւրթիլը—Գէօրկէլի			3 38
Սէրիլէր—Զիրիթլիք			4 09
Լիւլէ—Պուրկազ		2	19
	Բ.Լ.-եր		
Պազար—Լիպլի	1	55	2 51
Բազլա—Գէյ			6 10
Ուզուն—Գէօրբրիւ		3	57
Դուլէլի—Պուրկազ		4	15
Ուրլի			8 13
Ագրիանուպոլիս ... ժամ	4	14	5 09
			Կամ. խառն. թ. 122 Բաց է Լէր. է
			Առաւ. 7 09
Ագրիանուպոլիս ... մկ.	4	19	5 19
Գասարքէյ			8 27
Մուսթաֆա բաշա մկ.	5	15	8 42
	5	20	9 42
Հարմանլը ժամ.	6	4	9 57
	6	9	10 29
Թրքնօվա-Սէմէնլի ժամ.			7 51
			Կամ. խառն. թ. 124 Բաց է Լէր. է
			Առաւ.
Թրքնօվա—Սէմէնլի մկ.			8 01
Գայաճքա—Հապէրէյ			8 38
Նէնէֆ—Պահչէլէ			9 27
Բարալը	8	32	9 53
Գաթանից—Պիանիմաք			10 20
Փիրիկէ ժամ.	9	21	10 42
	9	31	11 2
Թաթար Բազարճիք			11 58
Կարամանէյ			12 24
Պէլլովա ժամ.	11	10	12 43
	Առաւ. Բ.Լ.-եր		Երեկոյ
Սոֆիա ժամ.	3	48	4 29
Նիշ	8	20	10 04
	Դ.Լ.Բ.		
Պէլլրատ	2	45	4 48
Պուտապէշթ	10	05	1 25
Վիեննա	3	15	7 15
	Դ.Լ.Բ.		
Սկիւտ			1 49
Սէլանիկ			9 35

Կառախումբ Կ. Պոլսէն եկող	Արեւ. ձեռն. թ. 1	Կամ. ձեռն. թ. 3 Ա.մ. օր	Կամ. խառն. թ. 123 բաց է կէր. է
		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Սէլանիկ ... մեկնումի		Բշ. եր.	
Սկիւպ		00	
Վիեննա		1 49	
		0	
	8	25	
	Բշ.-եր		
Պուտապէշթ	2	35	2 40
Պէլլրատ	9	30	1 35
Նիշ	3	20	5 44
Սոֆիա	9	00	12 10
	Դ.Լ.Բ.		
	Առաւ.		Երեկոյ
Պէյօվա մկ.	12	40	3 57
Սարամկէյ			4 15
Թաթար Բազարճիք			4 42
Գաթանից—Պիանիմաք ժամ.	2	12	5 35
Փիրիկէ մկ.	2	17	6 00
			6 21
Բարալը	3	08	6 47
Նէնէֆ Պահչէլէ			7 12
Գայաճքա—Հապէրէյ			8 1
Թրքնօվա-Սէմէնլի ժամ.	4	55	8 56
Գասարքէյ			
Ագրիանուպոլիս ... ժամ	7 09	11 13	
			Կամ. խառն. թ. 121 Ա.մ. օր Բաց է Լէր. է
			Երեկոյ
			Կամ. խառն. թ. 51 Ա.մ. օր
			Առաւ.
Ագրիանուպոլիս ... մկ.	7 14	11 23	6 23
Ուրլի			7 43
Գուլէլի—Պուրկազ (Պիւֆէ)		12 19	8 25
Ուզուն—Գէօրբրիւ		12 38	8 59
Բաւլը—Գէյ			9 40
Պազար—Լիպլի	9 36	1 50	10 33
Լիւլէ—Պուրկազ		2 18	11 10
Սէրիլէր—Զիրիթլիք			11 46
Մուրթիլը—Գէօրկէլի			12 18
Զօրլու		3 48	1 16
Զէրբէսգէզ ժամ.	12 12	4 25	2 00
Զէրբէսգէզ մեկ.	12 17	4 30	2 25
Պինէքլի			3 13
Գէօգպէճէ			4 03
Զամանճա	1 57	6 11	4 50
Հաստրիքէյ		6 47	5 11
Պարթա—գուլէ			6 17
Գիւզնիւք—Զէքմէճէ			7 06
Ամբարնիֆանոս			7 18
Մարբիլ—գիւղ			7 43
Եէտի—գուլէ			7 57
Գուլա—Գաբա			8 06
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժամ.	4 00	8 15	8 15
	Երեկոյ	Առաւ.	Երեկոյ

Ստորագծեալ վայրկեանները գիշերաւան ժամերը կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6էն մինչև առաւաւտեան ժ. 5 59 (Բ. Ե.)

13

ԳԻՆ. ՍԻԼԱՆԻԿ—ԻՒՕՔԻԻՊ—ՍԷՊԷՋԷ

Կամ. թ. 512/522 Սէլանիկէն ամէն օր	Առաւ. Ժ. Վ.	Կամ. թ. 523 Վիեննայէն ամէն օր	Ժ. Վ.
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... մեկ.	6 00	Վիեննա մեկ.	8 00
Թեսալոնիկ	6 30	Պուտապէշթ	2 40
Ամանաթ	7 10	Պէլկրատ	10 56
Գարասուլու	7 31	Նիշ	5 50
Կիւմիւնճէ	7 41		Առաւ.
Կէօրկէլի	8 17	Սպէճէ մեկ.	10 40
Միսովա	8 51	Պուգանոֆէճ	10 55
Պիրոտիցա	9 00	Պուգոմէճ	11 23
Տէմիրգասու (Պիւֆէ) ժամ.	9 32	Բրէշօվա	11 40
	մկ. 9 42	Թասպանոֆէճ	12 03
Գրիմիսլայ	10 27	Գումմանօվա	12 37
Վէհէֆիանս—Կրատիպ	11 06	Հաստրաբ	1 13
Գէօրբրիլիս ժամ.	11 53		
	մկ. 12 03	Իւպիլա (Պիւֆէ) մեկ.	1 49
		ժամ.	2 01
	12 51	Զէլէզնիչա	2 37
Իւպիլա (Պիւֆէ) ժամ.	1 27	Գէօրբրիլիս ժամ.	3 20
	մեկ. 1 49	մկ.	3 30
Հաստրաբ	2 29	Վէհէֆիանս—Կրատիպ	4 20
Գումմանօվա	3 22	Գրիմիսլայ	5 03
Թասպանոֆէճ	3 53	Բրէշօվա	5 37
Բրէշօվա	4 21	Տէմիրգասու (Պիւֆէ) ժամ.	5 52
Պուգոմէճ	4 33	մկ.	6 26
Պուգանոֆէճ	4 57	Պիրոտիցա	6 33
Սպէճէ ժամ	5 10	Կէօրկէլի	7 19
	Երեկոյ	Կիւմիւնճէ	7 31
Նիշ ժամ.	9 40	Գարասուլու	8 04
Պէլկրատ	4 48	Ամանաթ	8 24
Պուտապէշթ	1 25	Թեսալոնիկ	9 01
Վիեննա	7 15	Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժամ.	9 35
			Երեկոյ

ԳԻՆ ԻՒՍԿԻԻՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Թ. 622 Իսկիւպէն ԸՂ դէպ ուր.	Առաւ. Ժ. Վ.	Կառախումբ Թ. 621 Միթրովիցայէն դէպ երդ.	Ժ. Վ.
Իւպիլա (Պիւֆէ) ... մեկ.	7 40	Միթրովիցա (Պիւֆէ) մկ.	7 25
Լիլէշան	8 47	Վրանիցա	7 47
Գարասանիք	9 42	Բէրտիֆա	8 41
Վէտրզովից	10 52	Լիբֆիան	9 36
Լիբֆիան	11 45	Վէրսէլից	10 37
Բրիշթինա	12 37	Գարասանիք	11 24
Վրանիցա	1 23	Լիլէշան	12 01
Միթրովիցա (Պիւֆէ) ժամ.	1 40	Իւպիլա (Պիւֆէ) ... ժամ.	12 54
	Երեկոյ		Երեկոյ

ԹՐԷՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ Թ. 322 Բշ. Դշ. Ուր.	Ժ. Վ.	Կառախումբ Թ. 321 Դշ. Եշ. Շբ.	Ժ. Վ.
			Առաւ.
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ		Եամպոլու ... մեկ.	5 48
		Սիրկէճ—Գէրմանլը	6 52
		Եէնիկ—Զաղրա	7 48
		Բասանէ—Մահալլէսի	8 51
		Գարաբուռնար	9 50
Սարմաշլէն ժամ.	12 38	Թրքնօվա—Սէմէնլի ժամ.	10 24
Ագրիանուպոլս ն ժամ.	10 29		Առաւ.
	Երեկոյ		
Թրքնօվա—Սէմէնլի մեկ.	1 15	Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Գարաբուռնար	2 00		
Բասանէ—Մահալլէսի	3 05		
Եէնիկ—Զաղրա	4 15		
Սիրկէճ—Գէրմանլը	5 16		
Եամպոլու ... ժամ.	6 06	Ագրպոյոյ համար մեկ.	1 00
		Սարամանլի համար մկ.	10 50

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՌ

Կառախումբ Թ. 222 Դշ. Եշ. Շբ.	Ժ. Վ. Երեկոյ	Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	Ժ. Վ. Առաւ.
Տէտէ—Աղառ